

บทเจริญพระพุทธมนต์

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

สืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี”

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
เพื่อความเป็นสิริมงคลและความสุขของทุกท่าน
ผู้มีศรัทธาบำเพ็ญธรรม

พระที่นั่งอัมพรสถาน
๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

- ชัยมงคลคาถา (ชื่อยันโต)	๑
บทสวดมนต์บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย	
- บุษาพระรัตนตรัย (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา)	๕
- ถัมมสังคินีมาติกาปาฐะ (กุสะลา ถัมมา)	๖
- ปิฎฐานมาติกาปาฐะ (เหตุปัจจัยโย)	๑๐
บทเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล	
๑. บทชุมนุมเทวดา	๑๓
๒. บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า (นะโม ตัสสะ)	๑๕
๓. บทพระไตรสรณคมน์ (พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ)	๑๖
๔. บทนมการสืทธิคาถา (สัมพุทเธ)	๑๗
๕. บทนมการสืทธิคาถา (โย จักขุมา)	๑๙
๖. บทนโมการอัญญกคาถา (นะโม อะระหะโต สัมมา)	๒๑
๗. บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๒๔
๘. บทมงคลสูตร (พะหุ เทวา มะนุสสา จะ)	๓๕
๙. บทรัตนสูตร (ยังกิญจิ วิตตัง อิตะ วา หุรัง วา)	๓๙
๑๐. บทกรณียเมตตสูตร (กะระณียมัตถะกุสะเลนะ)	๔๓
๑๑. บทขันธปริตร (วิรูปักเขหิ เม เมตตัง)	๔๖
๑๒. บทเมตตานิสังสสูตรปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๔๘
๑๓. บทโมรปริตร (อุเทตะยัญจักขุมา)	๕๐
๑๔. บทจันทปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๕๒
๑๕. บทสุริยปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๕๔
๑๖. บทวักกุปริตร (อตถิ โลเก สีละคุณเ)	๕๗

๑๗. บทอนุสรณปาฐะ (อิติปิ โส ภาคะวา)	๕๙
๑๘. บทอาณานาฎิยปริตร (วิปัสสีสสะ นะมัตถุ)	๖๑
๑๙. บทอังคลิมาลปริตร (ยะโตหัง ภาคินี)	๖๓
๒๐. บทโพชนังคปริตร (โพชนังโค สะติสังขาโต)	๖๕
๒๑. บทอภยปริตร (ยันทุนนิมิตตัง)	๖๗
๒๒. บทสักกัถวา (สักกัถวา พุทธะระตะนัง)	๖๘
๒๓. บทนัตถิ เม (นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง)	๖๙
๒๔. บทยังกิญจิ (ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก)	๗๐
๒๕. บทมงคลจักรวาลใหญ่ (สิริธิติมะติเตโซ)	๗๒
๒๖. บทรัตนัตถยัปปภาวาทิยาจนคาถา (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ)	๗๔
๒๗. บทสุขาภิยาจนคาถา (ยัง ยัง เทวะมะนุสสานัง)	๗๗
๒๘. บทปรมราชินีนาถาภิตุปสิทธิวรทานคาถา (ปะระมะราชินีนาถา สิริกิตติ...)	๗๙
๒๙. บทมหาวชิราลงกรณภิตุวรทานคาถา (มะหาวชิราลงกระโณ สยามานัง...)	๘๓
๓๐. บทเทวตาอุยโยชนคาถา (ทุกข์ปปีตตา จะ นิททุกขา)	๘๗
๓๑. บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุ สหัสสะมะภินิมิตะสาธุธัมมคัง)	๘๘
๓๒. บทขยปริตร (มหาการุณโก นาโถ)	๙๒
๓๓. บทภาตุ สัพพะมังคลัง (ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง)	๙๔
๓๔. บทนักขัตตยักข์ (นักขัตตะยักขะภูตานัง)	๙๕
- เจริญจิตภาวนา	
- พระประวัติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)	๙๗
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	

บทชัยมงคลคาถา

ชัยมงคลคาถา เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ฉะนั้น

ชัยมงคลคาถา

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชิตะปัลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สูนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

สักรียานัง นันทิวาทมะโน
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
สุปะภาตัง สุหุณฺฐิตัง
สุยิณฺฐัง ฬัรฺหิมะจาริสุ
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ละภันตัตถะ ปะทักขิणे ฯ

คำแปล

ขอท่านจงมีชัยชนะในมงคลพิธี เหมือนพระจอมมุนีทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ทรงถึงความเป็นผู้เลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนอปราจิตบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดีแก่เหล่าประยูรญาติากยวงศ์ฉะนั้น เทอญ

เวลาที่สัตว์ประพฤติชอบ เชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี และขณะดี ครุดี บุญชาติแล้ว ในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประทักษิณส่วน เบื้องขวา วจีกรรมเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา มโนกรรมเป็นประทักษิณส่วน เบื้องขวา ความปรารถนาของท่านเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา ฯ

บทสวดมนต์
บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย

บูชาพระรัตนตรัย

อระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะวา, พุทธัง ะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

สัพพัญญูโต ะคะวะตา อัมโม, อัมมัง นะมัสสามิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

คำแปล

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

พระธรรมเป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

บทธัมมสังคณีมาติกา (กุสลา ธัมมา)

บทธัมมสังคณีมาติกา อธิบายถึงธรรมอันเป็นกุศล เป็นอกุศล และเป็นกลางๆ เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม คือธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธมารดาบนดาวดึงส์เทวโลก จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่วงลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวที และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ธัมมสังคณีมาติกาปาฐะ

กุสลา ธัมมา อะกุสลา ธัมมา อัปฺยาเกตา ธัมมา ฯ

สุขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ทุกขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา
ธัมมา อะทุกขมะสุขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ฯ

วิปากา ธัมมา วิปาเกธัมมะธัมมา เนวะวิปาเกนะวิปาเกธัมมะธัมมา ฯ

อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาตินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาติน-
นानุปาทานิยา ธัมมา ฯ

สังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ธัมมา อะสัง-
กิลิฏฐาสังกิเลสิกา ธัมมา ฯ

สะวัตถกกะสะวิจารณ์า ธัมมา อะวัตถกกะวิจารณ์ัตตา ธัมมา อะวัตถกกา-
วิจารณ์า ธัมมา ฯ

ปีติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขาสะหะคะตา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา เนวะ-
ทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา
ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา ฯ

อาจะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา เนวาจะยะคามิโน
นาปะจะยะคามิโน ธัมมา ฯ

เสกขา ธัมมา อะเสกขา ธัมมา เนวะเสกขา นาเสกขา ธัมมา ฯ

ปะริตตา ธัมมา มะหัคคะตา ธัมมา อัปปะมาณา ธัมมา ฯ

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา อัปปะมาณา-
รัมมะณา ธัมมา ฯ

หีนา ธัมมา มัชฌิมา ธัมมา ปะณีตา ธัมมา ฯ

มิจฉัตตะนิยะตา ธัมมา สัมมัตตะนิยะตา ธัมมา อะนิยะตา ธัมมา ฯ

มัคคารัมมะณา ธัมมา มัคคะเหตุกา ธัมมา มัคคาธิปะติโน ธัมมา ฯ

อุปปันนา ธัมมา อะนุปปันนา ธัมมา อุปปาติโน ธัมมา ฯ

อะตีตา ธัมมา อะนาคะตา ธัมมา ปัจจุปปันนา ธัมมา ฯ

อะตีตารัมมะณา ธัมมา อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา ปัจจุปปันนารัมมะณา
ธัมมา ฯ

อัสฉัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัสฉัตตะพะหิทธา ธัมมา ฯ

อัสฉัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา อัสฉัตตะพะหิทธา-
รัมมะณา ธัมมา ฯ

สะนิตัสสะนะสัปปะภูขา ธัมมา อะนิตัสสะนะสัปปะภูขา ธัมมา
อะนิตัสสะนาปปะภูขา ธัมมา ฯ

คำแปล

ธรรมเป็นกุศล ธรรมเป็นอกุศล ธรรมเป็นอัพยาทุก ธรรมสัมปยุตด้วย
สุขเวทนา ธรรมสัมปยุตด้วยทุกขเวทนา ธรรมสัมปยุตด้วยอทุกขมสุขเวทนา
ธรรมเป็นวิบาก ธรรมเป็นเหตุแห่งวิบาก ธรรมไม่เป็นวิบาก และไม่เป็นเหตุแห่ง
วิบาก ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหาทิฏฐิเข้ายึดครองและเป็น
อารมณ์ของอุปาทาน ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหาทิฏฐิไม่เข้า
ยึดครองแต่เป็นอารมณ์ของอุปาทาน ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหา
ทิฏฐิไม่เข้ายึดครองและไม่เป็นอารมณ์ของอุปาทาน ธรรมเศร้าหมองและเป็น
อารมณ์ของสังกิเลส ธรรมไม่เศร้าหมองแต่เป็นอารมณ์ของสังกิเลส ธรรมไม่
เศร้าหมองและไม่เป็นอารมณ์ของสังกิเลส ธรรมมีวิตกมีวิจารณ์ ธรรมไม่มีวิตก
แต่มีวิจารณ์ ธรรมไม่มีวิตกไม่มีวิจารณ์ ธรรมสหระคตด้วยปีติ ธรรมสหระคตด้วย
สุขเวทนา ธรรมสหระคตด้วยอุเบกขาเวทนา ธรรมอันโสดาปัตติมรรคประหาร
ธรรมอันมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมอันโสดาปัตติมรรคและมรรคเบื้องสูง
๓ ไม่ประหาร ธรรมมีสัมปยุตตเหตุอันโสดาปัตติมรรคประหาร ธรรมมีสัมปยุตต-
เหตุอันมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมไม่มีสัมปยุตตเหตุอันโสดาปัตติมรรค
และมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมเป็นเหตุให้จุติปฏิสนธิ ธรรมเป็นเหตุให้ถึง
นิพพาน ธรรมไม่เป็นเหตุให้จุติปฏิสนธิและไม่เป็นเหตุให้ถึงนิพพาน ธรรมเป็น
ของเสกขบุคคล ธรรมเป็นของอเสกขบุคคล ธรรมไม่เป็นของเสกขบุคคลและ
ไม่เป็นของอเสกขบุคคล ธรรมเป็นปริตตะ ธรรมเป็นมหัคคตะ ธรรมเป็นอัปปมาณะ
ธรรมมีอารมณ์เป็นปริตตะ ธรรมมีอารมณ์เป็นมหัคคตะ ธรรมมีอารมณ์เป็น
อัปปมาณะ ธรรมทราวม ธรรมปานกลาง ธรรมประณีต ธรรมเป็นมิจฉาสภาวะ
และให้ผลแน่นอน ธรรมเป็นสัมมาสภาวะและให้ผลแน่นอน ธรรมให้ผลไม่
แน่นอน ธรรมมีมรรคเป็นอารมณ์ ธรรมมีเหตุคือมรรค ธรรมมีมรรคเป็นอธิบดี
ธรรมเกิดขึ้นแล้ว ธรรมยังไม่เกิดขึ้น ธรรมจักเกิดขึ้น ธรรมเป็นอดีต ธรรมเป็น

อนาคต ธรรมเป็นปัจจุบัน ธรรมมีอารมณ์เป็นอดีต ธรรมมีอารมณ์เป็นอนาคต ธรรมมีอารมณ์เป็นปัจจุบัน ธรรมเป็นภายใน ธรรมเป็นภายนอก ธรรมเป็นทั้งภายในและภายนอก ธรรมมีอารมณ์เป็นภายใน ธรรมมีอารมณ์เป็นภายนอก ธรรมมีอารมณ์เป็นภายในและเป็นภายนอก ธรรมที่เห็นได้และกระทบได้ ธรรมที่เห็นไม่ได้แต่กระทบได้ ธรรมที่เห็นไม่ได้และกระทบไม่ได้ ฯ

บทปฏิฐานมัตติกา (เหตุ ปัจจัย)

บทปฏิฐานมัตติกา อธิบายถึงธรรมที่จัดเป็น ๓ ตอน คือ ธรรมะที่เป็นฝ่ายผู้อุปการะ, ธรรมะที่เป็นฝ่ายผู้ได้รับอุปการะหรือที่เกิดมาจากปัจจัย และธรรมะที่นอกเหนือออกไปจากธรรมที่เกิดจากปัจจัย เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม คือธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธมารดาบนดาวดึงส์เทวโลก จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่วงลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวที และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจ ความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ปฏฐานมัตติกาปาฐะ

เหตุปัจจัย, อารัมมณะปัจจัย, อธิปัติปัจจัย, อนันตาระปัจจัย, สมะนันตาระปัจจัย, สะหะชาตะปัจจัย, อัญญะมัญญะปัจจัย, นิสสะยะ-ปัจจัย, อุปะนิสสะยะปัจจัย, ปุเรชาตะปัจจัย, ปัจฉาชาตะปัจจัย, อาเสวะนะปัจจัย, กัมมะปัจจัย, วิปากะปัจจัย, อาหาระปัจจัย, อินทริยะปัจจัย, ฌานะปัจจัย, มัคคะปัจจัย, สัมปะยุตตะปัจจัย, วิปะยุตตะปัจจัย, อตฺธิปัจจัย, นตฺธิปัจจัย, วิคะตะปัจจัย, อะวิคะตะ-ปัจจัย ฯ

คำแปล

เหตุเป็นปัจจัย, อารมณเป็นปัจจัย, อธิปัติธรรมเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดเป็นลำดับไม่มีระหว่างกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดเป็นลำดับสืบต่อกันเรื่อยไป ไม่มีธรรมอื่นมาคั่นระหว่างเลยทีเดียวเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดร่วมกันเป็นปัจจัย, ธรรมแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยกันและกันเป็นปัจจัย, ธรรมเป็นปัจจัยโดยเป็นที่อาศัย, ธรรมเป็นปัจจัยโดยเป็นอุปนิสัยที่อาศัยอย่างแรงกล้า, ธรรมที่เกิดก่อนเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดภายหลังเป็นปัจจัย ธรรมที่ทำหน้าที่เสพอารมณบ่อยๆ เป็นปัจจัย, กรรมคือเจตนาความจงใจ เป็นปัจจัยปรุงแต่งจัดแจงจิต, วิบากคือธรรมเป็นผลของกุศลอกุศลเป็นปัจจัย, อาหารเป็นปัจจัย, อินทริย์เป็นปัจจัย, ฌานเป็นปัจจัย, มรรคเป็นปัจจัย, ธรรมที่สัมปะยุตกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่วิปะยุตกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่มีอยู่เป็นปัจจัย, ธรรมที่ไม่มีเป็นปัจจัย, ธรรมที่ปราศจากไปเป็นปัจจัย, ธรรมที่ไม่ปราศจากไปเป็นปัจจัย ฯ

**บทเจริญพระพุทธมนต์
ถวายพระพรชัยมงคล**

บทชุมนุมเทวดา

บทชุมนุมเทวดา คือ การเชิญเทวดามาประชุมฟังพระปริตรที่จะสวด และแสดงน้ำใจไมตรีจิต หวังให้เทวดามีความสุขปราศจากทุกข์ และขอให้เทวดาคุ้มครองให้มนุษย์พ้นภัย เหล่าเทวดาทั้งหลายชอบฟังธรรม ดังที่พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดพุทธมารดาที่เทวดาภูมิชั้นดาวดึงส์ มีเทวดาในหมื่นจักรวาลมานั่งฟังธรรมของพระพุทธองค์ แม้ในวันธัมมัสสวนะ (วันพระก็มีการฟังธรรมอยู่ตลอด)

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง,
ปะริตตานุกาโว สะทา รักษะตุติ,

ผะริตฺวานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันตา,
อะวิกขิตตะจิตตา ปะริตตัง ภาณันตุ ฯ

สะมันตา จักกะวาฬะสุ อัตถะราคะจันตุ เทวะตา,
สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตุ สักกะโมกขะทัง,

สัคเค กาเม จะ รูเป คิริสีขะระตะณฺเฏ จันตะลิกเข วิมานะ,
ทีเป รัฏฐะ จะ คาเม ตะรุวะนะกะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต,
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม ยักกะคันธัพพะนาคา,
ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิระระวะจะนัง สาธะโว เม สุณันตุ ฯ

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ฯ

คำแปล

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ผู้มีเมตตาจงแผ่ไมตรีจิต ด้วยคิดว่า ขออานุภาพ
พระปรีตร จงรักษาพระราชเจ้าผู้ทรงเป็นเจ้าแห่งนรชน พร้อมด้วยราชสมบัติ
พร้อมด้วยพระราชวงศ์ พร้อมด้วยเสนามาตย์ แล้วอย่ามีจิตฟุ้งซ่าน ตั้งใจสวด
พระปรีตร

เทพยดาในรอบจักรวาลทั้งหลาย จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ จงฟังซึ่ง
พระสัทธรรม อันให้สรวรรค์และพระนิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรง
เป็นเจ้าแห่งมุณี

ขอเชิญเหล่าเทพเจ้า ซึ่งสถิตอยู่ในสรวรรค์ ชั้นกามภพก็ดี รูปภพก็ดี และ
ภุมมเทวดา ซึ่งสถิตอยู่ในวิมาน หรือยอดภูเข และหุบผา ในอากาศ ในเกาะ
ในแวนแคว้น ในบ้าน ในต้นพฤกษา และป่าช้า ในเรือนและในไร่นาก็ดี และ
ยักษ์คนธรรพ์นาค ซึ่งสถิตอยู่ในน้ำ บนบก และที่อันไม่เรียบราบก็ดี อันอยู่ใน
ที่ไกลเคียง จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ คำใดเป็นของพระมุณี ท่านสาธุชน
ทั้งหลาย จงสดับคำข้าพเจ้านั้น ฯ

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม ฯ

บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่งทรงเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง ฯ (ว่า ๓ จบ)

บทพระไตรสรณคมน์

บทพระไตรสรณคมน์นี้ เป็นบทเกี่ยวกับการถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ
พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

พระไตรสรณคมน์

	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ

คำแปล

	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง

นมการสืทธิคาถา

บทนมัสการพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต เป็นบทนมัสการเก่าที่พระสงฆ์
ใช้เจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

สั้มพุทเธ

สั้มพุทเธ อัญญะวิสัยจะ
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันทะรายาปิ

สั้มพุทเธ ปัญจะปัญญาสัญจะ
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันทะรายาปิ

สั้มพุทเธ นะวุตตะระสะเต
วิสะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันทะรายาปิ

ท้าวทะสัจจะ สะหัสสะเก
นะมามิ สิริสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

จะตุวิสะติสะหัสสะเก
นะมามิ สิริสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

อัญญะจิตตาฬิสะสะหัสสะเก
นะมามิ สิริสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๕๑๒,๐๒๘ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอำนาจแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนек จงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๑,๐๒๔,๐๕๕ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอำนาจแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนек จงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๒,๐๔๘,๑๐๙ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอำนาจแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนек จงพินาศไปสิ้น เทอญ ฯ

นมการสืทธิคาถา

คาถานมัสการพระรัตนตรัย เพื่อให้สำเร็จในสิ่งปรารถนา

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐ
สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปสี เขมมัง ชะนะตัง วินะยัง ฯ
พุทัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ะโซ โย วียะ ตัสสะ สัตถุ
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีมัคคัง
นียยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี
สาตาเวโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
ธัมมัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
ส้วากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ

สังฆัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
 พุทธานุพุทัง สะมะสีละทิฏฐัง
 ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

คำแปล

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด มีพระปัญญาจักขุ ทรงขจัดมลทิน คือโมหะได้แล้ว
 ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าโดยพระองค์เอง เสด็จไปดีหลุดพ้นอย่างประเสริฐแล้ว
 ทรงเปลื้องหมู่ชนที่สามารถแนะนำได้ให้พ้นจากบ่วงมารนำมาให้ถึงความเกษมด้วย
 ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐพระองค์นั้น ผู้ทรงเป็น
 ที่พึ่ง และทรงเป็นผู้นำชาวโลก ด้วยเดชพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ขอท่านจง
 ประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป ฯ

พระธรรมใด เป็นประหนึ่งธงชัยของพระศาสดาพระองค์นั้นชี้ทางแห่ง
 ความบริสุทธิ์แก่โลก นำหมู่สัตว์ก้าวข้ามยุคเข็ญ คุ่มครองชนผู้ประพฤติธรรม
 ผู้ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสงบสุขมาให้ ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระธรรม
 อันประเสริฐนั้น อันทำลายเสียซึ่งโมหะ ระงับความเร้าร้อนลงเสียได้ ด้วยเดช
 พระธรรมนั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป ฯ

พระสงฆ์หมู่ใด เป็นกำลังประกาศพระสัทธรรม ดำเนินชีวิตตามแบบอย่าง
 พระบรมศาสดาผู้เสด็จไปดีแล้ว ผจญเสียซึ่งอุปกิเลสอันลามกของโลก เป็นผู้สงบ
 เองด้วย ทั้งยังสามารถแนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงความสงบได้ด้วย เผยแผ่พระธรรมที่
 พระบรมศาสดาประกาศดีแล้วให้มีผู้รู้ตาม ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระสงฆ์
 ผู้ประเสริฐนั้น ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า มีศีลและทิฏฐิเสมอกัน ด้วยเดชพระสงฆ์
 นั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป เทอญ ฯ

นโมการอัญญกคาถา

บทนอบน้อมพระรัตนตรัย เพื่อให้เกิดเดชาานุภาพ ในการเจริญพระพุทธมนต์

นะโม อระหะโต สัมมา-
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ
นะโม โอมัตถยารัทธัสสะ
นะโม โอมะกาตัตถัสสะ
นะโมการปปะภาเวนนะ
นะโมการานุภาเวนนะ
นะโมการัสสะ เตเชนะ

สัมพุทธัสสะ มะเหลิโน
สํวากขาตัสเสว เตนิธะ
วิสุทธะสีละทิฏฐิโน
ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง
ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ
วิคัจฉันตุ อุปัททเว
สุวตถิ โหตุ สัพพะทา
วิริมहि โหมิ เตชะวา ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อม แต่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงแสวงหา
ประโยชน์อันยิ่งใหญ่

ขอนอบน้อม แต่พระธรรมอันสูงสุดในพระศาสนา นี้ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว

ขอนอบน้อม แต่พระสงฆ์หมู่ใหญ่ ผู้มีศีลและทิฏฐิอันงดงาม

การนอบน้อม แต่พระรัตนตรัยที่ปรารภแล้วว่าโอม ขอจงสำเร็จประโยชน์

ขอนอบน้อม แม้วัตถุทั้งสาม อันล่งพันโทษต่ำช้านั้น

ด้วยการประกาศการทำความนอบน้อม ขอสิ่งที่ไม่เป็นมงคลทั้งหลาย
จงบาราศไป

ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอความสุขสวัสดิ์จึงมีทุกเมื่อ
ด้วยเดชแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอข้าพเจ้าจงเป็นผู้มีเดชในการประกอบ
มงคลพิธีเถิด ฯ

บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นพระสูตรที่มีความสำคัญในฐานะเป็นพระธรรมเทศนาถ้อยคำแรกของพระพุทธเจ้า ซึ่งบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๔ เล่มที่ ๑๙ และเล่มที่ ๓๑ โดยคำว่า ธรรมจักร มีความหมายว่า “กงล้อคือพระธรรม” ในพระสูตรนี้ พระพุทธองค์ทรงประกาศหลักการของพระพุทธศาสนาว่า เป็นศาสนาประเภทอเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้า ด้วยการตรัสเหตุแห่งทุกข์ว่า คือ ตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณ ด้วยการตรัสทุกข์สัจว่า คือ อุปทานชั้น ๕ ทรงแสดงแนวทางแห่งความพ้นทุกข์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของการปฏิบัติว่า คือความดับตัณหา มีความเป็นมาดังนี้

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวชปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะสดับพระธรรมเทศนาแล้ว บรรลุธรรมเป็นโสดาบัน พรหม ๑๘ โภกีกับเทวดาจำนวนมากก็บรรลุธรรมด้วยพระสูตรนี้

บทขัดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง
ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ
สัมมะทเวะ ปะวัตเตนโต
ยัตถากขาตา อุโม อันตา
จะตุสวาริยะสัจเจสุ
เทสิตัง ธัมมะราเชนะ
นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง
เวยยากะระณะปาฐะนะ

สัมพุชฌิต์วา ตะถาคะโต
ธัมมะจักกัง อะนุตตะรัง
โลเก อัปปะฏิวัตตียัง
ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
วิสุทัง ญาณะทัสสะนัง
สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
สังคีตันตัมภะณามะ เส ฯ

คำแปล

พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เมื่อจะทรงประกาศธรรมที่ยังไม่มีใครแสดงโดยชอบในโลก ได้ทรงแสดงธรรมจักร ซึ่งกล่าวถึงส่วนที่สูงสุดสองประเภท และทางสายกลางเป็นรู้แจ้งหมดจดอริยสัจสี่

ขอเราทั้งหลายจงสวดธรรมจักรนั้นที่พระธรรมราชาทรงแสดง ปราภุสมณยานามว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นสูตรประกาศพระสัมมาสัมโพธิญาณ และพระสังคีติกาจารย์ได้ร้อยกรองไว้โดยความเป็นพระบาลีประเภทร้อยแก้ว เทอญ ฯ

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณสียัง วิหะระติ,
อิสิปะตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตถะ โข ภะคะวา ปญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

เทวัมเม ภิกขเว อันตา ปัพพะชิตะเน นะ เสวิตัพพา, โย จายัง กาเมสุ
กามะสุขัลลิกานุโยโค, ทิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตตะสัณฺหิโต,
โย จายัง อัตตะกิลมะถานุโยโค, ทุกโข อะนะริโย อะนัตตะสัณฺหิโต ฯ

เอเต เต ภิกขเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา ปะฏิปะทา
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสมะยาเย
อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสมะยาเย อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัณฺทิกโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมา-
สังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ
สัมมาสะมาธิ ฯ

อะยัง โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสมะยาเย อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ฯ ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ
ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสापิ ทุกขา,
อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ
ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปญฺจุปาทานักขันธา ทุกขา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจัง ฯ ยายัง ตัณหา
โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตฺตระ ตัตฺตราภินันฺทินิ ฯ เสยยะถิหัง ฯ
กามะตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง ฯ โย ตัสสาเยวะ
ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ
อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัจฺจิกโก มัคโค ฯ เสยยะถิหัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो
สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมา-
สมาธิ ฯ

อิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ,
จักขุ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ วิชชา อุททะปาติ อาโลโก
อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

อิหัง ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ, จักขุ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ วิชชา อุททะปาติ
อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิหัง ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม ภิกขะเว,
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะทีนันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ
 ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ
 อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจจิกาตัพพันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจจิกะตันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
 อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ
 เม ภิกขะเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ
 ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวัตันติ เม
 ภิกขะเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญานัง อุทะปาติ
 ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ยาวะกัวิญจะ เม ภิกขะเว อิมะสุ จะตุมสุ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัฏฏัง
 ท்வาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทัง อะโหสิ ฯ

เนวระ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก
สัสสะมะณะพรัทมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โข เม ภิกขะเว อิมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัฏฏัง
ท้าวทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทธัง อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก
สัสสะมะณะพรัทมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
อะยะมันติมาชาติ, นัตถิทานิ पुณฺณพะโวติ ฯ

อิทมะโวจะ ภาคะวา ฯ อัตตะมะนา ปัญจะวัคคียา ภิกขุ ภาคะวะโต
ภาสีตัง อะภินันทุง ฯ อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสสัง ภัญญะมานะ,
อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลัง ธัมมะจักขุง อุทะปาติ, ยังกิญจิ
สมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธัมมะจักเก, ภูมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ,
เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง
ปะวัตติตัง, อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พรัทมะเณนะ วา เทเวนะ วา
มาเรนะ วา พรัทมนุ วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, จาตุมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ จาตุมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตาวะติงสา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ตาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ยามา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ปะระนิมิตตะวะสะวัตติ เทวา

สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,
 พรัหฺมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ฯ

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัณฺเฑ อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง
 ธัมมะจักกัณฺเฑ ปะวัตติตัง, อัปปะภุวัตติยัณฺเฑ สะมะเณนะ วา พรัหฺมะเณนะ วา
 เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหฺมูนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ พรัหฺมะโลกา สัทโท
 อัพภุคคัณฺเฑ อะยฺญะจะ ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ, สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ ฯ
 อัปปะมาโณ จะ โอะพาโร โอะภาโส โลเก ปาตุระโหสิ, อะติกกัมเมวะ เทวานัง
 เทวานุภาวัง ฯ

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัณฺเฑ
 อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัณฺเฑติ ฯ

อิติหิทัง आयัสมะโต โกณทัณฺเฑสสะ, อัญญาโกณทัณฺเฑเตววะ นามัง
 อะโหสีติ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้ฟังมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่งพระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันใกล้เมืองพาราณสี

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ว่า “ดูก่อนภิกษุ
 ทั้งหลาย บรรพชิตไม่ควรประพฤติส่วนสุดโต่ง ๒ อย่างนี้ คือ กามสุขัลลิกานุโยค
 การประพฤติตนให้หมกมุ่นอยู่อยู่กับความสุขในกามที่ต่ำทราม เป็นพฤติกรรม
 ของชาวบ้าน เป็นเรื่องของปุถุชนไม่ใช่ของอริยชน ไม่ประกอบด้วยประโยชน์
 และอัตตกิลมณานุโยค การประพฤติวัตรทรมาณตนให้ลำบาก ที่ก่อให้เกิดทุกข์
 ไม่ใช่ของอริยชน ไม่ประกอบด้วยประโยชน์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มัชฌิมาปฏิปทา ข้อปฏิบัติอันเป็นทางสายกลางที่เข้าไม่ถึง เกี่ยวข้องส่วนสุดโต่ง ๒ อย่างนั้น ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญาเป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มัชฌิมาปฏิปทาที่ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา เป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้งและเพื่อความดับทุกข์นั้น เป็นไฉน (คืออะไร บ้าง)

มัชฌิมาปฏิปทา ก็คืออริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง ได้แก่สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ สัมมาวาจา การกล่าวชอบ สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ สัมมาวายามะ ความเพียรชอบ สัมมาสติ ความระลึกชอบ และสัมมาสมาธิ ความตั้งจิตมั่นชอบ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี่แหละคือมัชฌิมาปฏิปาทังกล่าวนั้นที่ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา เป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกข์ ได้แก่ ความเกิดจัดเป็นทุกข์ ความแก่จัดเป็นทุกข์ ความตายจัดเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความรำไร ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจและความคับแค้นใจจัดเป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบจัดเป็นทุกข์ การพลัดพรากจากอารมณ์ที่ชอบจัดเป็นทุกข์ และการไม่ได้รับอารมณ์ที่ปรารถนาจัดเป็นทุกข์ (การปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น ก็จัดเป็นทุกข์) กล่าวโดยสรุปรวบยอด อุปาทานชั้น ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณที่จิตคนเราเข้าไปยึดมั่น) จัดเป็นทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขสมุทัย (เหตุให้เกิดทุกข์) ได้แก่ ตัณหา ความทะยานอยากที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ซึ่ง

ประกอบด้วยความยินดีพอใจ เพลิดเพลินภพและอารมณ์นั้นๆ

กล่าวคือ กามตัณหา ความทะยานอยากในกาม ภวตัณหา ความผูกพันที่มี
ความเห็นผิดว่าภพเที่ยง ความอยากเป็นอยู่ และวิภวตัณหา ความผูกพันที่มี
ความเห็นผิดว่าภพขาดสูญ ความอยากพรากรพันไปจากภาวะที่ไม่ปรารถนา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขนิโรธ
(ความดับทุกข์) ได้แก่ ความดับสนิทตัณหานั้นทั้งหมด ความสละตัณหานั้น
ความปล่อยตัณหานั้น ความวางตัณหานั้น และความไม่พัวพันตัณหานั้น

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขนิโรธ
คามินีปฏิปทา (ข้อปฏิบัติอันเป็นทางให้เข้าถึงความดับทุกข์) ได้แก่ อริยมรรค
มีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง กล่าวคือ สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ความ
ดำริชอบ สัมมาวาจา การกล่าวชอบ สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ สัมมา-
อาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ สัมมาวายามะ ความเพียรชอบ สัมมาสติ ความระลึก
ชอบ และสัมมาสมาธิ ความตั้งจิตมั่นชอบ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อุปาทานขันธ ๕ นี่คือนิโรธที่เป็นทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อริยสัจคือทุกข์นั้นเป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า เราได้กำหนดรู้อริยสัจคือทุกข์นั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ

มาก่อนว่า ตัณหานี้คืออริยสัจที่เป็นทุกข์สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า อริยสัจคือทุกข์สมุทัยนั้นเป็นธรรมที่ควรละ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า เราได้ละอริยสัจคือทุกข์สมุทัยนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า นิพพานนี้คืออริยสัจที่เป็นความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า อริยสัจคือทุกข์นิโรธนั้นเป็นธรรมที่ควรรู้แจ้ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า เราได้รู้แจ้งอริยสัจคือทุกข์นิโรธนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า (อริยมรรค) นี้คืออริยสัจที่เป็นทางดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ
มาก่อนว่า อริยสัจคือมรรคนั้นเป็นธรรมที่ควรอบรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก้ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยสดับ

มาก่อนว่า เราได้อบรมอริยสังค้อมรรคนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบใดที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสังคีติ ยังไม่หมดจดแก่ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบนั้นตถาคตยังไม่ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลกที่มีเทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสังคีติ ได้หมดจดแก่ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อนั้นตถาคตจึงปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลกที่มีเทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ญาณทัสสนะ คือปัญญาารู้เห็นได้เกิดแก่ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเราไม่พินาศแล้ว ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ไม่มีภพใหม่อีกในกาลนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสธรรมจักรนี้แล้ว พระภิกษุปัญจวัคคีย์ปลาบปลื้ม พระภาชิตของพระองค์ดังนี้แล

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระธรรมเทศนาธรรมจักรนี้อยู่ดวงตาเห็นธรรมอันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดแก่ท่านโกณฑัญญะว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีสภาพเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้นมีสภาพดับไปเป็นธรรมดา”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศธรรมจักรแล้ว พวกภุมมเทวดาได้ป่าวประกาศว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกจะคัดค้านไม่ได้ (หรือยังไม่เคยแสดงได้)”

เหล่าเทวดาชั้นจาตุम्मหาราช ได้ยินเสียงของพวกภุมมเทวดาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราชแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นยามา ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นดุสิต ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นยามาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดี ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นดุสิตแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดี ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

ทวยเทพที่นับเนื่องในหมู่พรหม ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

“พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกจะคัดค้านไม่ได้”

เสียงป่าวประกาศในโลกนี้ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลก โดยชั่วขณะนั้นด้วยประการฉะนี้ หมื่นโลกธาตุนี้ได้สั่นสะเทือนหวั่นไหว และเกิดโอกาสอันใหญ่หลวงหาประมาณมิได้ในโลก ยิ่งกว่าเทวานุภาพของเทวดาทั้งหลาย

ณ กาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งพระอุทานว่า “ท่านทั้งหลาย โภณทัตถุญะรู้แล้วหนอ ท่านทั้งหลาย โภณทัตถุญะรู้แล้วหนอ” ฉะนั้น ท่าน โภณทัตถุญะจึงได้ปรากฏนามนี้ว่า “อัญญาโภณทัตถุญะ พระโภณทัตถุญะผู้รู้แล้ว” ฉะนี้แล ฯ

บทมงคลสูตร

มงคลสูตร เป็นพระสูตรว่าด้วยมงคลแห่งชีวิต การนำมงคลสูตรมาสวด ก็เพื่อจะทำให้มงคลต่างๆ ตามที่ปรากฏในพระสูตร เกิดขึ้นกับชีวิต นอกจากนั้น มงคลสูตรยังมีอานุภาพในการป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม ของเหล่าคนพาลสันดานหยาบทั้งหลาย ในงานทำบุญโดยทั่วไป พระสงฆ์นิยม สวดมงคลสูตร พร้อมกับเจ้าภาพจุดเทียนมงคล อันแสดงถึงความส่องสว่าง รุ่งเรืองแห่งมงคลในชีวิต การสวดมงคลสูตรก่อนสูตรอื่นทั้งหมด เป็นการแนะนำ ผู้ฟังว่า ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักมงคลทั้ง ๓๘ ประการ ตามที่พระพุทธองค์ทรง สอนนั้นเป็นชีวิตที่มีมงคล ชีวิตเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องไปแสวงหามงคลภายนอก จากที่ไหน เพราะเป็นชีวิตที่มีมงคลอยู่ในตัวแล้ว และหากทำได้ ก็จะสามารถ ปราศจาก ทุกข์ โศก โรค ภัย ในการดำเนินชีวิต และถึงความพ้นทุกข์ได้ในที่สุด

มงคลสูตร

พะหุ เทวา มนุสสา จะ
อากังขะมานา โสตถานัง

มังคะลานิ อะจินตะยุง
พรัหฺมิ มังคะละมุตตะมัง ฯ

อะเสวะนา จะ พาลานัง
ปุชา จะ ปุชะนียานัง
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ
พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง
อะนาคุลา จะ กัมมันตา
ทานัญจะ ธัมมะจะรียา จะ
อะนะวัชชานิ กัมมานิ
อาระตี วิระตี ปาปา
อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ
การะโว จะ นิวาโต จะ
กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา
กาเลนะ ธัมมะซากัจฉา
ตะโป จะ พรัหฺมจะรียัญจะ
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ

ปณฺชิตานัญจะ เสวะนา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
วินะโย จะ สุสิกขิโต
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุตตะทารัสสะ สังคะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ญาคะกานัญจะ สังคะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
มัชชะปาณา จะ สัญญะโม
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
สันตญฺฐี จะ กะตัญญุตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

มุณฺฐัสสะ โลกะธัมเมหิ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง
เอตาทิสานิ กัตถวานะ
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
สัพพัตถะมะปะราชาทา
ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

คำแปล

เทวดาได้กราบทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยคาถาว่า
เทวดาและมนุษย์เป็นอันมาก ต่างก็หวังความสวัสดิ์ จึงได้พากันคิดเรื่อง
มงคล คือเหตุให้ถึงความเจริญทั้งหลาย ขอพระองค์โปรดตรัสมงคลอันสูงสุด
เถิด ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสสิ่งที่เป็นมงคลตอบว่า
การไม่คบคนพาลทั้งหลาย ๑ การคบบัณฑิตทั้งหลาย ๑
การบูชาผู้ที่ควรบูชา ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ
การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม ๑ ความมีบุญที่ได้ทำไว้ในกาลก่อน ๑ การวางตัว
เหมาะสมชอบธรรม ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ความเป็นผู้มีการศึกษาเล่าเรียนมามาก ๑ ความเป็นผู้มีศิลปวิทยา ๑
ความเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ได้รับการอบรมมาดี ๑ การพูดจาปราศรัยดี ๑ ทั้ง
๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การเลี้ยงดูบิดามารดา ๑ การสงเคราะห์บุตร ๑ การสงเคราะห์ภรรยา ๑
การทำงานไม่คั่งค้าง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การให้ทาน ๑ การประพฤติตามหลักธรรม ๑ การสงเคราะห์ญาติ
ทั้งหลาย ๑ การทำงานที่ปราศจากโทษ ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การงดเว้นจากความชั่ว ๑ การบังคับตนจากการดื่มน้ำเมา ๑ ความ
ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การมีความเคารพ ๑ การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ๑ การมีความสันโดษ ๑
การมีความกตัญญู ๑ การฟังธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๕ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ความอดทน ๑ ความเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย ๑ การพบเห็นสมณะ ๑
การสนทนาธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การมีความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส ๑ การประพฤติพรหมจรรย์ ๑
การเห็นอริยสัจทั้งหลาย ๑ การทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้
เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ผู้ที่มีจิตถูกโลกธรรมกระทบแล้วไม่หวั่นไหว ๑ จิตไม่มีความโศกเศร้า ๑
จิตหมดธุลีคือกิเลส ๑ จิตถึงความปลอดโปร่ง คือปลอดจากกิเลสทั้งปวง ๑ ทั้ง
๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พากันปฏิบัติตามมงคลอันเป็นเหตุนำไปสู่
ความเจริญนี้แล้ว จะเป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ข้าศึกทุกหมู่เหล่าย่อมถึงความสุขสวัสดิ์ในที่
ทุกสถาน นี่เป็นมงคลสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ฯ

บทรัตนสูตร

รัตนสูตร เป็นพระสูตรที่พระอานนทเถระเรียนจากพระพุทธองค์โดยตรง เพื่อใช้สวดขจัดปัดเป่าภัยพิบัติ ที่เกิดกับชาวกรุงเวสาลี พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระเถระอังกุณของพระรัตนะ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทำสังกิริยาให้เกิดเป็นอานุภาพ ขจัด ปัดเป่าภัยพิบัติทั้งหลาย เนื้อความรัตนสูตรตอนแรก เริ่มต้นด้วยการแนะนำให้เหล่าภุคทั้งหลายได้อนุโมทนาบุญกุศลที่หมู่มนุษย์อุทิศให้ และเมื่ออนุโมทนาแล้ว ขอให้เกิดความเมตตา ทำการรักษามนุษย์ทั้งหลาย เนื้อความตอนต่อมา เป็นการอังกุณพระรัตนตรัย เป็นสัจวาจาให้เกิดความสวัสดิ ส่วนตอนสุดท้าย เป็นคำกล่าวของท้าวสักกะที่ผูกขึ้นเป็นคาถาพรรณนาคุณพระรัตนตรัยเป็นสัจวาจาให้เกิดความสวัสดิ ภายหลังได้กลายเป็นแบบอย่าง ในการทำน้ำพระพุทธมนต์ สำหรับพระสงฆ์สาวก ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการทำน้ำพระพุทธมนต์ จะต้องสวดรัตนสูตร

ด้วยอานุภาพแห่งรัตนสูตรนี้ แม้กรุงเวสาลีจะเกิดภัยพิบัติอย่างร้ายแรง ผู้คนอดอยากล้มตายเป็นจำนวนมาก ซากศพถูกทิ้งเกลื่อนนคร ภูตผีปีศาจทำอันตรายแก่หมู่มนุษย์ โรคระบาดเกิดขึ้นแพร่กระจายไปทั่ว ผู้คนล้มตายเหลือที่จะนับได้ เมื่อพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้พระอานนทเถระสวดรัตนสูตร และประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ภัยพิบัติร้ายแรงเช่นนี้ ก็ยังระงับลงได้อย่างฉับพลัน จุดประสงค์ของการสวดรัตนสูตร ก็เพื่อเป็นการขจัดภัยทั้ง ๓ ประการ ตามที่ปรากฏในพระสูตร คือ ข้าวยากหมากแพง (ทุพภิกขภัย) ๑ ภูตผีปีศาจ ทำอันตราย (อะมะนุสสภัย) ๑ โรคภัยไข้เจ็บ (โรคภัย) ๑ ให้อันตรธานไป

รตนสูตร (ย่อ)

ยังกิญจิ วิตตัง อีธะ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทังฆะคา สักกัยะมุนิ สะมาหิโต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สัมมัตถิ กิญจิ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺเฑมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัญฺฐะ สะตัง ปะสัณฺฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัปปะลาณี
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย สุปปะยุตตา มะณะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมहि
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุติง ภูณชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ
 ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสฺมิง
 เต ชีณะพีชา อะวิรุพพิณฺฑา
 นิพพันติ อีรา ยะถายัมปะทีโป
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

คำแปล

ทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนะอันสูงค่าใน
 สรวงสวรรค์บรรดามี ทรัพย์หรือรัตนะนั้น ที่มีค่าเสมอด้วยพระตถาคตเจ้า
 ไม่มีเลย ข้อนี้เป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระพุทธเจ้าประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้
 ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด

พระศากยมุณีเจ้า มีพระหฤทัยดำรงมั่น ทรงบรรลุธรรมอันเป็นที่สิ้นกิเลส
 สิ้นราคะ เป็นอมตะ ประณัตนั้นแล้ว สิ่งใดจะเสมอด้วยพระธรรมนั้น ไม่มี
 แม้ข้อนี้ก็เป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระธรรมประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิด
 ความสุขสวัสดิ์เถิด

สมาธิอื่นใด จะเสมอด้วยสมาธิที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐ ทรงสรรเสริญไว้ว่า เป็นธรรมสะอาดหมดจด บัณฑิตทั้งหลายยอมรับว่า สามารถให้ผลต่อเนื่องได้โดยลำดับนั้น ไม่มี แม้ข้อนี้ก็ป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระธรรมประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด

พระสงฆ์สาวกของพระสุคตเจ้า ๘ ท่าน นับเป็นคู่ได้ ๔ คู่ ซึ่งสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแก่ท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก แม้ข้อนี้ก็ป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด

ในพระศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้า ย่อมจะมีพระอริยบุคคล ผู้ตั้งใจทำความเพียรดี มีจิตมั่นคง หมดความใคร่ บรรลุอรหัตผล เข้าสู่พระนิพพาน อันเป็นอมตะ ปราศจากความเร่าร้อนทั้งปวง แม้ข้อนี้ ก็ป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด

พระอริยบุคคลผู้มีกรรมเก่าหมดสิ้นแล้ว กรรมอันเป็นเหตุให้เกิดในภพใหม่ ก็ไม่มี ท่านเหล่านั้นมีจิตเปื้อนหายในอันที่จะเกิดในภพต่อไป ขจัดพืชคือกิเลสให้สิ้นไปแล้ว ปราศจากความพอใจในกาม อันจะทำให้เกิดอีก มีปัญญาแหลมคม ย่อมปรินิพพาน เหมือนประทีปดับไป เพราะสิ้นเชื้อเพลิง แม้ข้อนี้ก็ป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด ฯ

บทกรณียเมตตสูตร

กรณียเมตตสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำพระภิกษุให้แผ่เมตตาจิตไปในมวลสรรพสัตว์ ตลอดจนเทพเทวา ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดนขีดขั้นไม่ว่าสัตว์นั้น หรือเขาผู้นั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาอะไร จะเกี่ยวข้องกับเรา โดยความเป็นญาติ เป็นประเทศเชื้อชาติ ศาสนาหรือไม่ก็ตาม ให้มีจิตกว้างขวางไร้ขอบเขตขีดขั้น ขอให้เขาได้มีความสุข หากทำได้เช่นนี้ นอกจากเทวดาจะไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัวหลอกหลอนแล้ว ยังมีโจนุเคราะห์พระภิกษุ โดยไมตรีจิตด้วยความอ่อนโยนมีเมตตา

เมื่อต้องเดินทางผ่านป่าเขาลำเนาไพร หรือไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ท่านให้สวดกรณียเมตตสูตร เพื่อเป็นเครื่องคุ้มครองป้องกันอันตราย อันจะเกิดจากมนุษย์ ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ให้เกิดเป็นความอ่อนโยน มีเมตตา

กรณียเมตตสูตร

กระณียะมัตถะกุสะเลนะ
 สักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ
 สันตฺสสะโก จะ สุภาโว จะ
 สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ
 นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิณฺณจิ
 สุชินโน วา เขมิโน โหนตุ
 เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ทีฆา วา เย มะหันทา วา
 ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา
 ภูตา วา สัมภะเวสี วา
 นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพถะ
 พยาโรสะนา ปะฐิฆะสัณฺณวา
 มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ
 เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสิมัง
 อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
 ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา
 เอตัง สะติง อะธิฏฺเฐยยะ
 ทิฏฐิณฺจะ อะนุปะคัมมะ
 กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง

ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานิ
 อัมปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
 อัมปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิโธ
 เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยยุง
 สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา
 ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะนุกะถุลา
 เย จะ พุเร ะสันติ อะวิทุเร
 สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา
 นาติมัญญะถะ กัตถะจิ นัง กิณฺณจิ
 นาณญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
 อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิตฺโธ
 พรัหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ ฯ

คำแปล

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์จะบรรลุแดนสงบ (พระนิพพาน) พึงทำตน (ตามหลักไตรสิกขา) ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ ซื่อตรง มีความมุ่งมั่น วาง่ายอ่อนโยน หมดความยึดถือตัว (ไม่มีอัตติมานะ)

อนึ่ง ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิตเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีอินทรีย์สงบมีปัญญาพาตัวรอด ไม่คะนอง กายวาจา ไม่พัวพันกับตระกูลทั้งหลาย (ไม่ประจบเอาใจพวกคฤหัสถ์) ที่ร่ำรวยหรือมีอำนาจ

ไม่พึงประพฤตีสั่งเล็กน้อยอะไรๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ (พึงแผ่เมตตาจิตไปในสรรพสัตว์ว่า) ขอสัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้มีความสุขกายสุขใจ ปลอดพ้นจากภัยทั้งปวง ทำตนให้ถึงสุขเกิด

สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้หว่าดสะดุ้ง (มีกิเลส) ทั้งที่มั่นคง (หมดกิเลส) บรรดามีทั้งหมด ทั้งที่มีกายยาวใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียดหรือหยาบ

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้ ทั้งที่เกิดแล้วหรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด ขอสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นจงมีความสุขกายสุขใจเกิด

เกิดเป็นคนไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นกันในที่ไหนๆ ไม่พึงเบียดเบียนทำร้ายกัน หรือมีใจมุ่งร้ายปรารภนาทุกซ์แก่กันและกัน

มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิตฉันใด บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต ไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวงฉันนั้น

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิตอันไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไม่มีเวรไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด ในรูปภูมิเบื้องบน (อรุพพรหม ๔) ในรูปภูมิเบื้องกลาง (รูปพรหม ๑๖) และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ (เทวโลกมนุษย์โลกอบายภูมิ)

ผู้เจริญเมตตาจิตเช่นนี้นั้น ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด จะยืน เดิน นั่งหรือนอนอยู่ก็ตาม จะเป็นผู้ปราศจากความท้อแท้เหน็ดเหนื่อย จะตั้งสติไว้ได้นาน トラบเท่าที่ต้องการ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสการอยู่ด้วยเมตตาเช่นนี้ว่า เป็น

ความประพฤติที่ประเสริฐในพระศาสนา

บุคคลผู้แผ่เมตตาจิตนั้นจะไม่กล้าเข้าสู่ความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีลถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดีในกามทั้งหลายได้แล้ว ย่อมไม่กลับมาสู่การเกิดในภพอีกครั่งแน่นอน (สำเร็จเป็นพระอรหันต์และปรินิพพานไปในที่สุด) ฯ

บทขันธปริตร

ขันธปริตร เป็นคาถาที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้พระภิกษุแผ่เมตตาไปในบรรดาตระกูลที่มีพิษร้ายทั้งหลาย เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกันตนเองจากสัตว์ร้าย ปรากฏทั้งในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก นอกจากจะเป็นคาถาสำหรับป้องกันอสรพิษและสัตว์ร้ายทั้งหลายแล้ว ยังสามารถป้องกันอันตรายจากยาพิษทั้งหลายได้ด้วย

ขันธปริตร

วิรูปักเขติ เม เมตตัง
 ฉัพพยาปุตเตติ เม เมตตัง
 อะปาหะเกติ เม เมตตัง
 จะตุปปะเทติ เม เมตตัง
 มา มัง อะปาหะโก หิงสิ
 มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ
 สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา
 สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ

เมตตัง เอราปะเถติ เม
 เมตตัง กัณหาโคตะมะเกติ จะ
 เมตตัง ทิปาหะเกติ เม
 เมตตัง พะหุปปะเทติ เม
 มา มัง หิงสิ ทิปาหะโก
 มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท
 สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา
 มา กิณฺจิ ปาปะมาคะมา

อัปปะมาโณ พุทฺโธ, อัปปะมาโณ ฌัมโม, อัปปะมาโณ สังโฆ,
 ปะमाणะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู
 มุสิกา, กะตา เม รักษากะตา เม ปะริตตา, ปะฐิกกะมันตุ ภูตานิ, โสหัง นะโม
 ะคะวะโต, นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง ฯ

คำแปล

ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพญานาคทั้งหลาย สกุลวิรูปักข์, ความเป็น
 มิตรของเรา จงมีกับพญานาคทั้งหลาย สกุลเอราบถ, ความเป็นมิตรของเรา จงมี
 กับพญานาคทั้งหลาย สกุลฉัพพยาบุตร, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพญานาค
 ทั้งหลาย สกุลกัณหาโคตมะกะ, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ไม่มีเท้า, ความ
 เป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ ๒ เท้า, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย
 ที่มี ๔ เท้า, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ที่มีเท้ามาก, สัตว์ไม่มีเท้าอย่า
 เบียดเบียนเรา สัตว์ ๒ เท้า อย่าเบียดเบียนเรา สัตว์ ๔ เท้า อย่าเบียดเบียนเรา
 สัตว์มากเท้าอย่าเบียดเบียนเรา ขอสรรพสัตว์มีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาทั้งหมดจน

สิ้นเชิง จงเห็นซึ่งความเจริญทั้งหลายทั้งปวงเกิด โทษลามกอย่าได้มาถึงแล้ว
แก่สัตว์เหล่านั้น

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณสุดที่จะประมาณได้ พระธรรมมีพระคุณสุดที่จะ
ประมาณได้ พระสงฆ์ก็มีพระคุณสุดที่จะประมาณได้

แต่สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย เช่น งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน หนู
ยังมีประมาณกำหนดได้

ข้าพเจ้าได้ทำการรักษาแล้ว ได้ทำการป้องกันแล้ว ขอสัตว์ทั้งหลายจงหลีกเลี่ยง
ไปเสียเถิด ข้าพเจ้าขออนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอความนอบน้อมแด่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๗ พระองค์ ฯ

บทเมตตานิสังสฤตปาฐะ

เมตตานิสังสฤตปาฐะ กล่าวถึงอานิสงส์ของการเจริญเมตตา ว่ามีทั้งสิ้น
๑๑ ประการ กล่าวคือ หลับก็เป็นสุข, ตื่นก็เป็นสุข, ไม่ฝันเห็นสิ่งลามก, เป็นที่รัก
ของมนุษย์, เป็นที่รักของอมนุษย์, เทวดาย่อมรักษา, ไฟ ยาพิษ หรือศัสตราไม่
กล้ากราย, จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว, สิ้นหยาบคายผองใส, เป็นผู้ไม่หลงใหลเมื่อจะ
ตาย, เมื่อยังไม่ถึงพระนิพพาน ย่อมไปบังเกิดในพรหมโลก

เมตตานิสังสสูตรปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
 ณะนาถะปิณฑิกัสสะ อารามे ฯ ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ ฯ
 ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสงฺ ๑ ภะคะวา เอตะทะโวจะ ๑
 เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุลีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญญิตายะ ปะริจิตายะ สุสะมāรัทธายะ,
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขา ๑ กะตะเม เอกาทะสะ ๑ สุขัง สุปะติ ๑ สุขัง
 ปะฏิพุชณะติ ๑ นะ ปาปะกัง สุปินัง ปัสสะติ ๑ มะนุสสานัง ปิโย โหติ ๑
 อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ ๑ เทวะตา รักขันติ ๑ นาสสะ อัคคิ วา วิสัง วา
 สัตถัง วา กะมะติ ๑ ตุวะกฺกั จิตตัง สะมาธิยะติ ๑ มุขะวัณโณ วิปะสīหะติ ๑
 อะสัมมุพโห กาลัง กะโรติ ๑ อุตตะริง อปปะฏิวิชฌันโต พรัหมะโลกุปะโค
 โหติ ๑ เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุลีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญญิตายะ ปะริจิตายะ สุสะมāรัทธายะ, อิมะ
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขาติ ๑ อิทะมะโวจะ ภะคะวา ๑ อัตตะมะนา เต
 ภิกขุ ภะคะวะโต ภาสิตัง, อะภินันทุนติ ๑

คำแปล

ข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า
 ประทับอยู่ที่พระอาราม สร้างถวายเป็นอนาถปิณฑิกมหาเศรษฐี ชื่อเชตวัน
 ใกล้เมืองสาวัตถี ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาเข้าเฝ้า
 เมื่อภิกษุทั้งหลายรับทราบ ได้เข้าเฝ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระสูตรนี้ว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุติ อันบุคคลเสพแล้ว เจริญแล้ว ทำให้
 มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้ตั้งมั่นโดยลำดับ สิ้นสมมติแล้ว

ปรารภด้วยดีแล้ว พึงหวังอานิสงส์ ๑๑ ประการ ๑๑ ประการเป็นไฉน คือ ย่อม
 หลับเป็นสุข ๑ ย่อมตื่นเป็นสุข ๑ ย่อมไม่ฝันลามก ๑ ย่อมเป็นที่รักแห่งมนุษย์
 ทั้งหลาย ๑ ย่อมเป็นที่รักแห่งอมมนุษย์ทั้งหลาย ๑ เทวดาทั้งหลายย่อมรักษา ๑
 ไฟ ยาพิษหรือศาสตราย่อมไม่กล้ำกรายได้ ๑ จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว ๑
 สีสหน้าย่อมผ่องใส ๑ เป็นผู้ไม่หลงใหลทำกาละ ๑ เมื่อไม่แทงตลอดคุณอันยิ่ง
 ย่อมเป็นผู้เข้าถึงพรหมโลก ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุติ อันบุคคล
 เสพแล้ว เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้ตั้งมั่น
 โดยลำดับ สัมบัติแล้ว ปรารภด้วยดีแล้ว พึงหวังอานิสงส์ ๑๑ ประการนี้แล ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระสูตรนี้ดังนี้แล้ว ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นได้มี
 ใจปลาบปลื้มชื่นชมภาสิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วแล ฯ

บทโมรปริตร

โมรปริตร คือปริตรที่นกกยงทองโพธิสัตว์สารายาเป็นประจำ กล่าวถึงคุณ
 ของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธคุณมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ
 มีประวัติตำนานความเป็นมาว่า สมัยหนึ่ง ครั้งพระบรมศาสดาเสวยพระชาติเป็น
 นกกยงทองโพธิสัตว์ อาศัยอยู่บนเขา ไกลป่าหิมพานต์ ในครั้งนั้น ก่อนจะบินไปหา
 อาหารในตอนเช้า นกกยงทองพระโพธิสัตว์จะบินขึ้นไปจับบนยอดภูเขามองดู
 พระอาทิตย์ที่กำลังขึ้น แล้วสารายาพระปริตรนมัสการพระอาทิตย์ โดยรำยมนต์
 สารายาสองคาถาแรกว่า อุเทตะยัญจักขุมา เป็นต้น และนอบน้อมบูชา
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายที่เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พร้อมทั้งระลึกถึงพระคุณ
 ของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วย แล้วจึงบินออกไปหาอาหาร

โมรปริตร

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
 เย พรัหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง
 เย พรัหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยีติ ฯ

คำแปล

พระอาทิตย์ซึ่งเป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราชผู้ยิ่งใหญ่ (ในจักรวาล) นี้ มีรัศมีสีทองอุทัยโผล่ขึ้นมาสาดส่องปฐพีให้สว่างอยู่ ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ ซึ่งมีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่างอยู่นั้น ในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการ ค้ำครองจากท่านผู้เป็นพระอาทิตย์นั้นแล้ว พึงอยู่เป็นสุขตลอดวัน

พระพุทธเจ้าเหล่าใดทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแต่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแต่เหล่า ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม

นกยูงโพธิสัตว์นั้นครั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงออกแสวงหาอาหาร

พระอาทิตย์ซึ่งเป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราชผู้ยิ่งใหญ่ (ในจักรวาล) นี้ มีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่าง กำลังอัสดงคต ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ ซึ่งมีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่างนั้น ในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการ ค้ำครองจากท่านผู้เป็นพระอาทิตย์นั้นแล้ว พึงอยู่เป็นสุขตลอดราตรี

พระพุทธเจ้าเหล่าใดทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแต่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแต่เหล่า ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม

นกยูงโพธิสัตว์นั้นครั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงนอนพักผ่อนฉะนี้
แล ฯ

บทจันทปริตตปาฐะ

จันทปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึ่ง แล้ว
ย่อมนรودพ้นจากภยันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้วายไป ดุจจันทิมเทวบุตร
ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
ด้วยพระพุทธานุภาพ

จันทปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
อะนาถะปิณทิกัสสะ, อารามะ ฯ เตนะ โข ปะนะ สมะเยนะ จันติมา เทวะปุตโต
ราหูนา อะสุรินเทนนะ คหิโต โหติ ฯ อะถะโข จันติมา เทวะปุตโต ภาคะวันตัง
อะนุสสะระมานโน ตายัง เวลายัง อิมัง คาลัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวีรัตถุ วิปะมุตโตสิ สัพพะธิ

สัมพาธะปะฏิปันโนสมิ ตัสสะ เม สะระณัง ภาวาติ ฯ

อะถะโข ภาคะวา จันติมัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราหู อะสุรินทัง คากายะ
อัมมะภาสิ

ตะถาคะตัง อะระหังตัง จันติมา สะระณัง คะโต

ราหู จันทัง ปะมุญจัสสุ พุทธา โลกานุกัมปะกาติ ฯ

อะถะโข ราหู อะสุรินโท จันติมัง เทวะปุตตัง มุญจิตฺวา ตะระมานะรูปุเป เยนะ
เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุปะสังกะมิตฺวา สังวิโค โลมะหฺมฐะชาโต
เอกะมันตัง อัมมฐาสิ ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราหู อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
คากายะ อัมมะภาสิ

กิณฺณุ สันตะระมาโน วัระ ราชุ จันทัง ปะมุญจะสิ
 สังวิคคะรูปุ อาคัมมะ กิณฺณุ ภิโต วัระ ติฏฐะสีติ ฯ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
 พุทธะคาถาภิกิโตมहि โน เจ มุญเญยะ จันทิมันติ ฯ

คำแปล

อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระวิหารเชตวัน อารามที่อนาถปิณฑิกคฤหบดีสร้าง
 ถวายใกล้เมืองสาวัตถี โดยสมัยนั้นแล จันทิมเทวบุตรถูกอสุนิทรราชูเข้าจับแล้ว
 ครั้งนั้น จันทิมเทวบุตรระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ภาสิตคาถานี้ในเวลา
 นั้นว่า

“ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้แก้แค้นล้า ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระองค์
 พระองค์ทรงเป็นผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง ข้าพระองค์ถึงเฉพาะแล้วซึ่งฐานะ
 อันค้ำขัน ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแห่งข้าพระองค์นี้” ฯ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงปรารภจันทิมเทวบุตร ได้ตรัสกะอสุนิทร-
 ราชูดัวยพระคาถาว่า

“จันทิมเทวบุตรถึงตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์ ว่าเป็นที่พึ่ง ดูกรราชู ท่านจง
 ปล่อยจันทิมเทวบุตร พระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นผู้อนุเคราะห์แก่โลก” ฯ

ลำดับนั้น อสุนิทรราชูปล่อยจันทิมเทวบุตรแล้ว มีรูปอันกระหืดกระหอบ
 เข้าไปหาอสุนิทรเวปจิตติถึงที่อยู่ ครั้นแล้วก็เป็นผู้เศร้าสลด เกิดขนลุกชูชัน
 ได้ยินอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ อสุนิทรเวปจิตติได้กล่าวกะอสุนิทรราชูผู้ยิน
 อยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ด้วยคาถาว่า

“ดูกรราชู ทำไมหนอ ท่านจึงกระหืดกระหอบปล่อยจันทิมเทวบุตรเสีย
 ทำไมหนอ ท่านจึงมีรูปเศร้าสลด มายืนกลัวอยู่” ฯ

อสุรินทราหูกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าถูกขับด้วยพระคาถาของพระพุทธเจ้า หากข้าพเจ้าไม่พึงปล่อย
จันทิมเทวบุตร ศีรษะของข้าพเจ้าพึงแตกเจ็ดเสี่ยง มีชีวิตอยู่ ก็ไม่พึงได้รับ
ความสุข” ฯ

บทสุริยปริตตปาฐะ

สุริยปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึง แล้ว
ย่อมนรอตพ้นจากภยันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้วายไป ดุจสุริยเทวบุตร
ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
ด้วยพระพุทธานุภาพ

สุริยปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvātthiยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
อะนาถะปิณทิกัสสะ, อารามे ฯ เตนะ โข ปะนะ สะมะเยนะ สุริโย เทวะปุตโต
ราหุณา อะสุรินเทนนะ คะหิโต โหติ ฯ อะถะโข สุริโย เทวะปุตโต ภะคะวันตัง
อะนุสสะระมานิ ตายัง เวลายัง อิมัง คากัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวীরัตถุ

วิปะมุตโตสิ สัพพะธิ

สัมพาธะปะฏิปันโนสมิ

ตัสสะ เม สาระณัง ภะวาติ ฯ

อะถะโข ภะคะวา สุริยยัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราहुณ อะสุรินทัง คากายะ
อัชณะภาสิ

ตะถาคะตัง อะระหังตัง สุริโย สรรณัง คะโต
 ราชุ สุริยัง ปะมุญจัสสุ พุทธา โลกานุกัมปะกา ฯ
 โย อันธกะเร ตะมะสี ปะกังกะโร
 เวโรจะโน มัณฑะลิ อุกะเตโซ
 มา ราชุ คีลี จะระมันตะลิกเข
 ปะชัง มะมะ ราชุ ปะมุญจะ สุริยันติ ฯ

อะถะโข ราชุ อะสุรินโท สุริยัง เทวะปุตตัง มุญจิต์วา ตะระมานะรูปุโย เยนะ
 เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุกะสังกะมิต์วา สังวิคโค โลมะหังภูชะชาโต
 เอกะมันตัง อัญญาสิ ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราชุ อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
 คากายะ อัมมะภาสิ

กินนุ สันตะระมาโน ะ ราชุ สุริยัง ปะมุญจะสิ
 สังวิคคะรูปุ อาคัมมะ กินนุ ภาโต ะ ติฏฐะสีติ ฯ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
 พุทธะคากาภิกิโตมहि โน เจ มุญเจยยะ สุริยันติ ฯ

คำแปล

อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระวิหารเชตวัน อารามที่อนาถปิณฑิกคฤหบดีสร้าง
 ถวายใกล้เมืองสาวัตถี ก็โดยสมัยนั้น สุริยเทวบุตรถูกอสุรินทราชุเข้าจับแล้ว
 ครั้งนั้น สุริยเทวบุตรระลึกถึงพระผู้มีพระภาค ได้กล่าวคาถานี้ในเวลานั้นว่า

“ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้แก้แล้วกล้า ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระองค์
 พระองค์ทรงเป็นผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง ข้าพระองค์ถึงเฉพาะแล้วซึ่งฐานะ
 อันคับขัน ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแห่งข้าพระองค์นั้น” ฯ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงปรารภสุริยเทวบุตร ได้ตรัสกะอสุรินทราหู ด้วยพระคาถาว่า

“สุริยเทวบุตรถึงตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์ ว่าเป็นที่พึง ดูกรรหาหุ ท่านจงปล่อยสุริยเทวบุตร พระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้อนุเคราะห์แก่โลก สุริยะใดเป็นผู้ส่องแสง กระทำความสว่างในที่มืดมิด มีสัญญาณเป็นวงกลม มีเดชสูง ดูกรรหาหุ ท่านอย่ากลืนกินสุริยะนั้น ผู้เที่ยวไปในอากาศ ดูกรรหาหุ ท่านจงปล่อยสุริยเทวบุตร ผู้เป็นบุตรของเรา” ฯ

ลำดับนั้น อสุรินทราหูปล่อยสุริยเทวบุตรแล้ว มีรูปอันกระหืดกระหอบ เข้าไปหาอสุรินทเวปจิตติถึงที่อยู่ ครั้นแล้วก็เป็นผู้เศร้าสลด เกิดขนลุกชูชัน ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ

อสุรินทเวปจิตติได้กล่าวกะอสุรินทราหูผู้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ด้วยคาถาว่า

“ดูกรรหาหุ ทำไมหนอ ท่านจึงกระหืดกระหอบ ปล่อยสุริยเทวบุตรเสีย ทำไมหนอ ท่านจึงมีรูปเศร้าสลด มายืนกลัวอยู่” ฯ

อสุรินทราหู กล่าวว่า

“ข้าพเจ้าถูกขับด้วยพระคาถาของพระพุทธเจ้า ถ้าข้าพเจ้าไม่พึงปล่อยสุริยเทวบุตร ศีรษะของข้าพเจ้าพึงแตกเจ็ดเสี่ยง มีชีวิตอยู่ ก็ไม่พึงได้รับความสุข” ฯ

บทวัฏฏกปริตร

วัฏฏกปริตร เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธองค์ เมื่อครั้งถือกำเนิดเป็นลูกนกคุ้ม แล้วทำปริตรป้องกันตนเองจากไฟป่า ปรากฏอยู่ในพระสูตรตันต-ปิฎก จรียาปิฎก และวัฏฏกชาดก อรรถกถาชาดก

วัฏฏกปริตร เป็นพระปริตรที่กล่าวอ้างคุณ คือศีล สมาธิปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ และสัจจะ ของพระพุทธเจ้าในอดีตทั้งหลาย แล้วน้อมเอาพระพุทธคุณดังกล่าว มาบังเกิดเป็นอานุภาพ ปกป้องคุ้มครองอันตรายอันจะเกิดจากไฟทั้งหลาย ให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ชีวิต การสวดพระปริตรนี้ ก็เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายอันเกิดจากไฟ (ป้องกันอัคคีภัย) และเหตุเดือดร้อนวุ่นวาย นานาประการ ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข

วัฏฏกปริตร

อตฺถิ โลเก สึละคุณ
เตนะ สัจจนะ กาหามิ
อวชชิตฺวา ธัมมะพะลัง
สัจจะพะละมะวัสสายะ
สันติ ปักขา อะปัตตตะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง
วัชเชสิ โสพะสะ กะรีสานิ
สัจจนะ เม สะโม นตฺถิ

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
สะริตฺวา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
สันติ ปาธา อะวัญจะนา
ชาตะเวทะ ปะฏิกกะมะ
มะหาปัชชะลิโต สิจิ
อุทะกัง ปัตฺวา ยะถา สิจิ
เอสา เม สัจจะปาระมีติ ฯ

คำแปล

คุณคือศีล สัจจะ ชีวิตที่สะอาด และความเอื้ออาทร มีอยู่ในโลก ด้วยความสัตย์นั้น ข้าพเจ้าจักกระทำสักกิริยาอย่างยอดเยี่ยม ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงพลาณภาพแห่งพระสัทธรรม น้อมรำลึกถึงพระพุทธเจ้า ผู้ทรงพิชิตมารในอดีต ยึดมั่นในกำลังแห่งสัจจะที่ข้าพเจ้ามีอยู่ จึงขอทำสักกิริยาว่า

ปีกทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะบินได้ เท้าทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะเดินได้ พ่อแม่ก็พากันบินหนีไฟออกไปเสียแล้ว พระเพลิงเอ๋ย ขอท่านจงดับเสียเถิด

พร้อมกับเมื่อข้าพเจ้ากระทำสักกิริยา เปลวเพลิงที่ลุกโชนรุ่งโรจน์ใหญ่หลวงนัก ก็กลับวั้นที่ไว้ ๑๖ กรีส เหมือนเปลวไฟตกถึงน้ำแล้วมอดดับฉะนั้น

ไม่มีผู้ใดเสมอด้วยสัจจะของข้าพเจ้า นี่คือสัจจบาร์มีของข้าพเจ้า ฯ

บทอนุสรณปาฐะ

บทอธิปิ โส เป็นเนื้อความส่วนหนึ่งในธัชคสูตร ว่าด้วยอานุภาพแห่งการน้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คือพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้เกิดกำลังใจในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคนานาประการ โดยพระพุทธองค์ทรงนำเรื่องการทำสงครามระหว่างเทพกับอสูรมาเป็นข้อเปรียบเทียบ เพื่อเตือนให้พระภิกษุผู้ไปทำความเพียรอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพรอันเจิบส้งัด ห่างไกลจากผู้คนสัญจรไปมา การอยู่ท่ามกลางป่ากว้างดงลึก ของพระภิกษุผู้เป็นปฤชชนเช่นนั้น ย่อมจะก่อให้เกิดความหวาดกลัวจนพองสยองเกล้า เมื่อเกิดความรู้สึกหวาดกลัว พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระภิกษุ ระลึกถึงธง คือ พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ หรือพระสังฆคุณ ก็จะสามารถข่มใจระงับความหวาดกลัว บำเพ็ญเพียรต่อไปได้

อนุสรณปาฐะ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน
สุคะโต โลกะวิทู, อนุตตरो ปุริสทัมมะสารถิ, สัตถา เทวมนุสสานัง,
พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก, เอหิปัสสิโก,
โอปนันนียิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ (อ่านว่า วิญญูหิติ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิณเณยโย,
อัญชะลิกระณเณยโย, อนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

คำแปล

เพราะเหตุอย่างนี้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ทรงถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว
ทรงรู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง ทรงสามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า
ทรงเป็นครูของเหล่าเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วย
ธรรม ทรงมีความสามารถในการจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ฯ

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ผู้ศึกษาและปฏิบัติ
พึงเห็นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล สามารถ
แนะนำผู้อื่นให้มาพิสูจน์ได้ว่า “ท่านจงมาดูเถิด” ควรน้อมนำเข้ามาไว้ในตัว ผู้รู้
ก็รู้ได้เฉพาะตน ฯ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์ ปฏิบัติเหมาะสมได้แก่ บุคคลเหล่านี้คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงลำดับได้ ๘ ท่าน นั่นแหละ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาน้อมนำมาบูชา ควรแก่สักการะที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับ ควรรับทักษิณาทาน เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรให้ความเคารพ เป็นเนืองนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ฯ

บทอาณานาถียปริตร

อาณานาถียปริตร เป็นปริตรที่ทำวจาตุมหาราชผุกขึ้นที่อาณานาถยานคร อันเป็นหนึ่งในจำนวนเทพนคร ๑๑ แห่ง ที่ถูกนิรมิตขึ้นในอากาศ ของเหล่าเทวดาในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา พระปริตรนี้จึงถูกเรียกว่า อาณานาถียปริตร ตามชื่อเทพนครที่ผุกขึ้นนั้น

อาณานาถียปริตรนี้ เป็นปริตรที่ทำวจาตุมหาราชผุกขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องป้องกันเหล่าอมนุษย์บางพวก ที่ไม่หวังดีต่อพระสงฆ์สาวกของพระพุทธองค์ ที่ไปบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ตามป่าเขา ลำเนาไพร เมื่อไม่มีอะไรป้องกันเหล่าอมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ก็จะรบกวน เบียดเบียน ทำให้เกิดความลำบาก ท้าวมหาราชจึงได้แสดงเครื่องป้องกันรักษา ชื่อ อาณานาถียรักษ์ นี้ไว้

อาณานาถียรักษ์นี้ มีอานุภาพ ๒ ประการ คือ (๑) มีอานุภาพในการทำให้ อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา (๒) มีอานุภาพในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส จับต้องสิ่งสูง เบียดเบียน ประทุษร้าย ทำให้ได้รับความลำบากเดือดร้อน

สำหรับอาณานาถียปริตรที่พระสงฆ์ใช้สวดในปัจจุบัน เป็นบทย่อที่บูรพาจารย์ได้นำเอาคาถามัสการพระพุทธเจ้าในอดีตที่ท้าวมหาสุวณแสดงไว้

เฉพาะพระพักตร์พระพุทธองค์ มาอ้างเป็นสักกิริยา ให้เกิดเป็นอานุภาพในการ
คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ตามคำของท้าวจตุโลกบาล ถ้ามนุษยชนใดเบียดเบียน
ผู้ที่เจริญอาณานาฎิยปริตรให้ได้รับความลำบาก อมนุษย์ตนนั้นก็จะได้รับการ
ลงโทษจากเหล่าเทพทั้งหลาย

อาณานาฎิยปริตร

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ
 สิชิสสะปิ นะมัตถุ
 เวสสะภุสสะ นะมัตถุ
 นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ
 โจนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ
 กัสสะปัสสะ นะมัตถุ
 อังคีระสัสสะ นะมัตถุ
 โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ
 เย จาปิ นิพพุตา โลเก
 เต ชะนา อะปิสฺสุณา
 หิตัง เทวะมะนุสสานัง
 วิชาจะระณะสัมปันนัง
 วิชาจะระณะสัมปันนัง

จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
 สัพพะภูตานุกัมปิโน
 นihatะกัสสะ ตะปัสสิโน
 มาระเสนปปะมัททิโน
 ฬร่าหะณัสสะ วุสสิมะโต
 วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
 สักกยะปุตตัสสะ สิริมะโต
 สัพพะทุกขาปะนุทธะนัง
 ยะถาภูตัง วิปัสสิสุ
 มะหันตา วีตะสาระทา
 ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
 มะหันตัง วีตะสาระทัง
 พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **วิปัสสี** ผู้มีพระปัญญาจักขุ ผู้ทรงพระสิริ

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **ลลิต** ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั้งปวง

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **เวสสภู** ผู้ทรงชำระล้างกิเลสแล้ว ทรงมีความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กกุสันธะ** ผู้ทรงบำเพ็ญญามาร และเหล่าเสนามารได้แล้ว

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **โกนาคมนะ** ผู้ทรงละบาปได้แล้ว ทรงสิ้นสุดการประพฤติพรหมจรรย์แล้ว

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กัสสปะ** ผู้ทรงพ้นจากกิเลสทั้งปวง

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **อังคีรส** พระโอรสแห่งศากยราช ผู้ทรงพระสิริ ทรงแสดงธรรม เพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งปวงนี้

อนึ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ที่ทรงดับกิเลสแล้วในโลก ทรงเห็นแจ้ง ธรรมตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น หาทรงมีวาจาเสื่อมเสียไม่ ทรงเป็นผู้มีคุณอันยิ่งใหญ่ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม

เทพยดาและมนุษย์ทั้งหลายนอบน้อมอยู่ซึ่งพระพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ทรงเป็นโคตมโคตร ผู้ทรงเกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ทรงถึงพร้อมด้วย วิชาและจรณะ ผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม ข้าพเจ้าทั้งหลายขอนมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้ทรงเป็นโคตมโคตร ผู้ทรงถึงพร้อมแล้วด้วยวิชาและจรณะ ฯ

บทอังคุลิมาลปริตร

อังคุลิมาลปริตรนี้ เป็นปริตรที่กล่าวถึงสังกิริยาของพระองค์คุลิมาลเถระ เชื่อกันว่าจะช่วยคุ้มครองผู้สวดให้แคล้วคลาด ปลอดภัย ประสบแต่ความสุข ความเจริญสวัสดิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หึงมีกรรมใกล้จะคลอด หากได้สวด หรือเพียงได้ฟัง ก็จะไม่คลอดลูกง่าย มีความปลอดภัยสวัสดิ์ทั้งตัวเองและลูก ในกรรม

อังคุลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นาภิชานามิ สัจจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจจะเนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัมภัสสะ ฯ

คำแปล

ดูก่อนน้องหญิง ตั้งแต่เราเกิดแล้วโดยชาติอริยะ ไม่รู้จักแก่งปลงสัตว์
มีชีพจากชีวิต ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ท่าน ขอความสวัสดิ์จงมี
แก่กรรมของท่าน ฯ

บทโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร เป็นปริตรที่โบราณจารย์นำเอาโพชฌังคสูตร ทั้ง ๓ สูตร คือ ๑. มหากัสสปโพชฌังคสูตร ๒. มหาโมคคัลลานโพชฌังคสูตร ๓. มหาจุณทโพชฌังคสูตร มาประพันธ์เป็นคาถา เรียกว่า โพชฌังคปริตร โดยน้อมเป็นสักกิริยา เพื่อให้ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บเกิดเป็นความสุขสวัสดิ์

เนื้อหาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นั้น กล่าวถึงหลักธรรมที่ทำให้พระพุทธรูปตรัสรู้ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธัมมวิจยะ การเลือกเฟ้นธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕. ปัสสัทธิ ความสงบ ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉย

โบราณจารย์ได้นำเอาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นี้ มาประพันธ์เป็นคาถาสำหรับเจริญภาวนา โดยอ้างเป็นสักกิริยา เพื่อให้พระปริตร เป็นธรรมโอสธ บังเกิดพุทธานุภาพ ขจัดโรคร้ายไข้เจ็บให้อันตรธานหายไป เกิดเป็นความสุขสวัสดิ์ ภายหลังได้เกิดความนิยมว่า เมื่อเจ็บป่วย ไม่สบาย ก็จะสวดโพชฌังคปริตร ซึ่งเป็นทั้งโอสธ เป็นทั้งมนต์ เมื่อมีผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเจ็บป่วย เป็นไข้หนัก ก็จะนิมนต์พระสงฆ์มาสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง หรือไม่ลูกหลานก็จะสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง แม้ในงานทำบุญอายุ พระสงฆ์ก็จะสวดพระปริตรบทนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บและให้มีอายุยืน ผู้ไม่ต้องการเจ็บป่วย และปรารถนาความเป็นผู้มีอายุยืน โดยปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ จึงควรเจริญโพชฌังคปริตรตามแบบอย่างพุทธสาวก

โพชฌังคปริตร

โพชฌังโค สะติสังขาโต
วิริยัมปติปปัสสัทธิ-

สมาธูปেকขะโพชฌังคา
มุนินา สัมมะทักขาตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเย
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
คิลานะ ทุกขิตะ ทิสฺสวา
เต จะ ตัง อะภินันทิตฺตวา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา ธัมมะราชาปี
จุนทัตถะเรนะ ตัญญูวะ
สัมโมทิตฺตวา จะ อาพาธา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ปะหีนา เต จะ อาพาธา
มัคคาหะตะกิเลสา วะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ธัมมานัง วิจะโย ตะธา
โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร
สัตเตเต สัพพะทัสสินา
ภาวิตา พะหุลีกะตา
นิพพานายะ จะ โพธิยา
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
โมคคัลลันญะจะ กัสสะปัง
โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
เคลัญญะนาภิปปิโต
ภะณาเปตฺตวานะ สาทะรัง
ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
ติณณันนัมปิ มะเหลสินัง
ปัตตานูปัตติธัมมะตัง
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

คำแปล

โพชฌงค์ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธัมมวิจยะ การเลือก
 เห็นพิจารณาธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕. ปัสสัทธิ ความสงบ
 ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉยเหล่านี้ เป็นธรรมที่พระมุนีเจ้า
 ผู้ทรงเห็นธรรมทั้งปวง ตรัสไว้ชอบแล้ว บุคคลอบรมฝึกฝนให้มากแล้ว ย่อมเป็น
 ไปเพื่อความรู้ยิ่งเพื่อตรัสรู้ และเพื่อพระนิพพาน ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอ
 ความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

สมัยหนึ่ง พระโลกนาถเจ้าทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะ และ
 พระกัสสปะอาพาธ ได้ความลำบาก จึงทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ ให้ท่าน
 ทั้งสองฟัง ท่านทั้งสองต่างชื่นชมยินดีพระธรรมเทศนานั้น แล้วกลับหายจากโรค
 หันที ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ครั้งหนึ่ง องค์พระธรรมราชาเองทรงพระประชวร รับสั่งให้พระจุนทะเถระ
 กล่าวโพชฌงค์ ๗ ประการนั้นถวายโดยเคารพ ทรงบันเทิงพระทัยแล้ว ทรงหาย
 จากพระประชวรนั้น ด้วยคำสัจนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

แท้จริงแล้ว อาพาธเหล่านั้นของท่านผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ทั้ง ๓ อันตรธาน
 ไป ไม่กลับเป็นอีก เหมือนอริยมรรคกำจัดกิเลสลงราบแล้วไม่เกิดอีกเป็นธรรมดา
 ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

บทอภัยปริตร

อภัยปริตร เป็นคาถาแห่งการให้อภัยและอโหสิกรรมในเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตและสังคม เนื้อหาของบทอภัยปริตรกล่าวถึงการตั้งจิตน้อมเอาอานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยช่วยบำบัดปัดเป่าล้างร้าย อันเกิดจากสิ่งที่ไม่สบายใจ บาปเคราะห์ฝืนร้ายและสิ่งอันเป็นอุปมงคลทั้งหลายทั้งปวงให้พินาศไป

อภัยปริตร

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิณัง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิณัง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิณัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

คำแปล

กลางร้ายใด อัมมกไลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยพุทธานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

กลางร้ายใด อัมมกไลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยธรรมานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

กลางร้ายใด อัมมกไลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยสังฆานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น ฯ

บทสัณทัก

บทที่น้อมนำคุณพระรัตนตรัยเพื่อให้เกิดเป็นธรรมโอสถ ขจัดทุกข์โศกโรคภัย

สัณทัก พุทธะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	พุทตะเตชะนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต
สัณทัก อัมมะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
ปะริฬาหุปะสะมะนัง	อัมมะเตชะนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ภะยา วูปะสะเมนตุ เต
สัณทัก สังฆะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง	สังฆะเตชะนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	โรคา วูปะสะเมนตุ เต ฯ

คำแปล

เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสธอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า ขอให้
อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้ทุกข์ทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระธรรมรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสธอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด อันเป็นเครื่องระงับความเร่าร้อน ด้วยเดชแห่งพระธรรม ขอให้
อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้ภัยทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระสังฆรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสธอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับ ด้วยเดชแห่ง
พระสงฆ์ ขอให้อันตรายทั้งหลายทั้งปวง จงพินาศไปสิ้น ขอให้โรคทั้งหลายของ
ท่านจงสงบไปโดยดี ฯ

บทนัตถิ เม

บทที่นี้่อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อ้าเป็นสัจวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	พุทโธ เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	ธัมโม เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	สังโฆ เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

คำแปล

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน ฯ

บทยังกิณฺจ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนะที่มีพลานุภาพ สูงสุดกว่า
รัตนะทั้งมวลในโลก เพื่อให้เกิดความสวัสดีมงคล

ยังกิณฺจ รัตนัง โลเก	วิษะติ วิวัธัง ปุณฺ
รัตนัง พุทธะสะมัง นัตถิ	ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิณฺจ รัตนัง โลเก	วิษะติ วิวัธัง ปุณฺ
รัตนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ	ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิณฺจ รัตนัง โลเก	วิษะติ วิวัธัง ปุณฺ
รัตนัง สังฆะสะมัง นัตถิ	ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ

คำแปล

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดาในโลกร รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย
พระพุทธเจ้าหาไม่ เพราะเหตุนั้น ขอท่านจงประสบแต่ความสุขสวัสดิ์

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดาในโลกร รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย
พระธรรมเจ้าหาไม่ เพราะเหตุนั้น ขอท่านจงประสบแต่ความสุขสวัสดิ์

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดาในโลก รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย
พระสงฆ์เจ้าหาไม่มี เพราะเหตุนั้น ขอท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์ ฯ

บทมงคลจักรวาลใหญ่

คำว่า “มงคลจักรวาล” ซึ่งเป็นนามของมนต์บทนี้นั้น เป็นชื่อของจักรวาล
ที่เราอยู่อาศัยนี้ ด้วยว่าจักรวาลนั้นมีหลายจักรวาลด้วยกัน แต่สำหรับจักรวาลนี้
เรียกว่า “มงคลจักรวาล” เพราะเป็นจักรวาลที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ
ตรัสรู้ ทรงแสดงธรรมสั่งสอนเวไนยสัตว์ และเสด็จดับขันธปรินิพพานอยู่ใน
จักรวาลนี้ ดังนั้น จักรวาลนี้จึงเรียกว่า “มงคลจักรวาล” คือเป็นจักรวาลที่รวม
อยู่แห่งสรรพมงคลอันสูงสุดทั้งสิ้น

ในมงคลจักรวาลใหญ่นี้ ในตอนต้นและตอนกลาง ได้ประมวลและอัญเชิญ
พระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ซึ่งเป็นมงคลอันวิเศษ และอานุภาพแห่ง
พระธรรมทั้งมวล ให้ช่วยอภิบาลรักษา บันดาลให้เกิดสิริสุขทุกประการ กำจัด
ทุกข์โศกโรคภัยอุปัทวันตรายให้พินาศไป ในตอนท้ายก็ขออานุภาพของเทพยดา
ช่วยตามรักษาอีกด้วย

มงคลจักรวาลใหญ่

สิริธิติมะติเตโฆชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะปุญญาธิการัสสะ
 สัพพันตะรายะนิวาระณะสมัตถัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 ทวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุภาวณะ อะสีตยานุพฺพยัญชันานุภาวณะ
 อัญจุตตะระสะตะมังคะลานุภาวณะ ฉัพพัตถะรังสิยานุภาวณะ เกตุมาลานุภาวณะ
 ทะสะปาละมิตานุภาวณะ ทะสะอุปะปาละมิตานุภาวณะ ทะสะปะระมัตถะ-
 ปาละมิตานุภาวณะ สีละสะมาธิปัญญานุภาวณะ พุทธานุภาวณะ ธรรมานุภาวณะ
 สังฆานุภาวณะ เตชานุภาวณะ อิทธานุภาวณะ พะลานุภาวณะ เญยยะธัมมา-
 นุภาวณะ จะตฺราสีติสะหัสสะธัมมิกขันธานุภาวณะ นะวะโลกุตตะระธัมมานุภาวณะ
 อัญจันตักกะมัคคานุภาวณะ อัญฐะสะมาปัตติยานุภาวณะ ฉะพะภิญญานุภาวณะ
 จะตฺสัจจะญาณานุภาวณะ ทะสะพะละญาณานุภาวณะ สัพพะปัญญะตะญาณ-
 นุภาวณะ เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุภาวณะ สัพพะปะริตตานุภาวณะ
 ระตะนัตตะยะสะระณานุภาวณะ ตฺยหัง สัพพะโรคะโสกุปฺปทะวะทุกขะ-
 โทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา
 ตฺยหัง สะมิขณฺณตุ ทีฆายูตา ตฺยหัง โทตุ สะตะวัสสะชีเวนะ สะมังคิโก โทตุ
 สัพพะทา อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิกังคามาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา
 สะทา ตุมहे อะนุรักขันตุ ฯ

คำแปล

ด้วยอานุภาพแห่งลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ ด้วยอานุภาพแห่งพระอนุพยัญชนะ ๘๐ ประการ ด้วยอานุภาพแห่งมงคล ๑๐๘ ประการ ด้วยอานุภาพแห่งพระฉัพพัณณรังสี ด้วยอานุภาพแห่งพระเกตุมาลา ด้วยอานุภาพแห่งการบำเพ็ญพระบารมี ๑๐ ทศ ด้วยอานุภาพแห่งการบำเพ็ญพระอุปบารมี ๑๐ ทศ ด้วยอานุภาพแห่งการบำเพ็ญพระปรมัตถบารมี ๑๐ ทศ ด้วยอานุภาพแห่งศีล สมาธิ และปัญญาของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มีพระบุญญาธิการ อันกำหนดปริมาณมิได้ด้วยพระสิริ พระวิริยะ พระปัญญา พระเดช และความสำเร็จชัยชนะ ผู้ทรงสามารถป้องกันสรรพอันตราย ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระสังฆรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระเดช ด้วยอานุภาพแห่งพระฤทธิ์ ด้วยอานุภาพแห่งพระกำลัง ด้วยอานุภาพแห่งพระญะยธรรม ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมชั้น ๘ หมื่น ๔ พัน ด้วยอานุภาพแห่งโลกุตตรธรรม ๙ ด้วยอานุภาพแห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ด้วยอานุภาพแห่งสมบัติ ๘ ด้วยอานุภาพแห่งอภิญา ๖ ด้วยอานุภาพแห่งญาณในสัง ๔ ด้วยอานุภาพแห่งพระทศพลญาณ ด้วยอานุภาพแห่งพระสัพพัญญุตญาณ ด้วยอานุภาพแห่งเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งความระลึกถึงพระรัตนตรัย ขอโรค ความเศร้าโศก ความอุปัทว ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความคับแค้นใจทั้งปวงของท่านจงสิ้นสูญไป แม้อันตรายทั้งปวงจงสิ้นสูญไป ขอความดำริทั้งปวงของท่านจงสำเร็จด้วยดี ขอความเป็นผู้มีอายุยืนจงมีแก่ท่าน ขอท่านจงมีความสมบูรณ์ เพียบพร้อมด้วยการดำรงชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปีตลอดกาล ขอทวยเทพทั้งหลายผู้คุ้มครองที่สถิตอยู่ในอากาศบรรพตไพโรสณฑ์ ภูมิสถานแม่น้ำ คงคา และมหาสมุทร จงคอยตามรักษาท่านทั้งหลายทุกเมื่อเถิด ฯ

บทรัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา

รัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา เป็นคาถาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น โดยขออานุภาพพระศรีรัตนตรัยอันบริสุทธิ์ ประเสริฐ ได้กำจัดอุปสรรคอันตราย บันดาลความสมบูรณ์ ความสุขสวัสดิ์ให้เกิดมีแก่สยามประเทศ และขอเทวานุภาพให้คุ้มครองรักษาอีกด้วย

รัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
มหาสังฆัง ปะโพเธสิ
พุทโธ ธัมโม สังโฆ จาติ
อัญญะมัญญาวีโยคา วะ
พุทโธ ธัมมัสสะ โพเธตา
สังโฆ จะ สาวะโก พุทธัสสะ
วิสุทัง อุตตะมัง เสฏฐัง
สังวัตตะติ ปะสันนัง
สัมมา ปะฏิปชชันทานัง
วิสุทติ สัพพะกเลเสหิ
นิพพานัง ปะระมัง สุญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อุตตะมัง ธัมมะมัจฉะคา
อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง
นানাโหนดัมปิ วัตถุโต
เอกีกุตัมปะนัตตะโต
ธัมโม สังฆะนะ ธาโรโต
อิจเจกาพัทธะเมวิทัง
โลกัสมัง ระตะนัตตะยัง
อัตตะโน สุทธิกามินัง
ปะระมาเยะ วิสุทธิยา ฯ
โหติ ทุกเขหิ นิพพุติ
นิพพานัง ปะระมัง สุขัง
สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา ฯ

ระตณัตตะยานุภาเวนะ
 อุปัทวันตะรายา จะ
 มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
 อาโรคิยะสุขัญเจะ
 ตัพพัตถุญญะ สัมปัตติโย
 ภาวันตุ สัมปะวัตตันตุ
 เต จะ รัฏฐัญจะ รักขันตุ
 สยามานัง รัฏฐะปาสิทธิ
 สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ
 เอตัสมิง ระตณัตตะยัสมิง

ระตณัตตะยะเตชะสา
 อุปะสัคคา จะ สัพพะโส
 รัฏฐัง สยามานะเมวิทัง
 ตะโต ที่มายุตาปี จะ
 สุขัง สัพพัตถะ โสตถิ จะ
 สยามานัง รัฏฐะปาตินัง
 สยามะรัฏฐิกะเทวะตา
 ธัมمامิเสหิ ปุชิตา
 สิทธะมัตถุ อิทัง มะลัง
 สัมปะสาทะนะเจตะโส ฯ

คำแปล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ได้ทรงบรรลุธรรมอันอุดม ทรงยัง
 สงฆ์หมู่ใหญ่ให้รู้ยิ่งแล้ว หมวดสามแห่งรัตนะนี้อย่างนี้ แม้เป็นต่างกันโดยวัตถุว่า
 พุทธ ธัมม สังฆะ ดังนี้ แต่เป็นอย่างเดียวกันโดยเนื้อความ เพราะไม่พรากรจาก
 กันและกันได้ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้พระธรรม พระธรรมอันพระสงฆ์ทรงจำไว้
 พระสงฆ์ก็เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า พระรัตนตรัยเนื่องเป็นอันเดียวกันอย่างนี้
 นั้นเทียว

พระรัตนตรัยนี้ เป็นของหมดจดอุดมประเสริฐในโลก ย่อมเป็นไปพร้อม
 เพื่อความหมดจดอย่างยิ่ง แก่สัตว์ทั้งหลายผู้เลื่อมใสแล้ว ผู้ใคร่ซึ่งความหมดจด
 แก่ตน ผู้ปฏิบัติอยู่โดยชอบ ความหมดจดจากสรรพกิเลสทั้งหลาย ย่อมเป็น
 ความดับจากทุกข์ทั้งหลาย ความดับเป็นธรรมสูงอย่างยิ่ง ความดับเป็นสุข
 อย่างยิ่ง ด้วยความกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จะมีในกาลทั้งปวง

ด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ด้วยเดชแห่งพระรัตนตรัย อุปัทวะและอันตรายทั้งหลายด้วย ความขัดข้องทั้งหลายด้วย อย่าได้พ้องพานสยามรัฐนี้ ในกาลไหนๆ เลย สุขเกิดแต่ความเป็นคนไม่มีโรคด้วยนั้นเทียว แต่นั่น แม้ความเป็นผู้มีอายุยืนด้วย ความสมบูรณ์แห่งวัตถุทั้งหลายเหล่านั้นด้วย ความสุขสวัสดิ์ในเหตุทั้งหลายทั้งปวงด้วย จงมี จงเป็นไปพร้อม แก่รัฐบาลสยามทั้งหลาย ขอเหล่าเทพา ผู้ดำรงอยู่ในสยามรัฐ อันรัฐบาลสยามบูชาแล้วด้วยธรรมพลี และอามิสพลีทั้งหลาย จงรักษาซึ่งรัฐบาลสยามนั้นด้วย ซึ่งแว่นแคว้นด้วย ขอผลแห่งจิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผลสำเร็จ เทอญ ฯ

บทสุขาภิยาจนคาถา

สุขาภิยาจนคาถา เป็นคาถาที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) วัดโมลีโลกยาราม แต่งขึ้น โดยอ้างอานุภาพพระปริตรที่ได้สวดสาธยายแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความสุขสิริสวัสดิ์ในราชตระกูล ขอให้เทพยดาทั้งมวลคุ้มครองรักษา ให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล เกิดความผาสุกร่มเย็นแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งมวล

สุขาภิยาจนคาถา

ยัง ยัง เทวมนุสสานัง	มังคะลัตถายะ ภาสิตัง
ตัสสะ ตัสसानุภาเวนะ	โหดุ ราชะกุเล สุขัง
เย เย อารักขะกา เทวา	ตัตถะ ตัตถาธิวาสโน
อิมินา ธัมมะทานะเน	สัพเพ อัมเหติ ปุชิตา
สะทา ภัทธานิ ปัสสันตุ	สุขिता โหนดุ นิพพะยา
อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ	สัพเพ รักขันตุ โน สะทา
ยัญจะ โน ภาสะมานะนิ	กุสะลัง ปะสุตัง พะหุง
ตันโน เทวานุโมทนต์	จิรัง ติฏฐันตุ สาตะตัง
เย วา ชะลาพุชฌณะชา	สังเสทะโฆปะปาติกา
อะเวรา โหนดุ สัพเพ เต	อะนีฆา นิรุปัททะวา
ปัสสันตุ อะนะวัชชานิ	มา จะ สาวัชชะมาคะมา
จิรัง ติฏฐะตุ โลกัสสิมัง	สัมมาสัมพุททะสาสะนัง
ทัสเสนตัง โสตะวันตุนัง	มัคคัง สัตตะวิสุทติยา
ยาวะ พุทโธติ นามัมปิ	โลกะเชฏฐัสสะ สัตถุโน
สัมมาเทสิตะธัมมัสสะ	ปะวัตตะติ มะเหลสีโน
ปะสันนา โหนดุ สัพเพปิ	ปาณโน พุททะสาสะเน
สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต	กาเล เทโว ปะวัสสะตุ
วุฑฒิภาวายะ สัตตานัง	สะมิทัง เนตุ เมทะนิง
มาตา ปิตา จะ อัตระชัง	นิจัจจ รักขันติ ปุตตะกั
เอวัง ธัมเมนะ ราชานโน	ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา ฯ

คำแปล

พระปริตรใดๆ อันเราสวดแล้ว เพื่อประโยชน์แก่มงคล แห่งเทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรนั้นๆ ขอความสุขจงมีในราชสกุล เทพเจ้าทั้งหลายใดๆ ผู้รักษาเอื้อเฟื้อ ผู้สิงสถิตอยู่ในสถานนั้นๆ ทั้งหมด อันเราบูชาแล้วด้วยธรรมทานนี้ เทพเจ้าทั้งหลายนั้นๆ จงเห็นสิ่งอันเจริญทั้งหลาย ทุกเมื่อ จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุข ปราศจากภัยทุกเมื่อ อนึ่งเหล่าเทพเจ้าทั้งสิ้น จงอย่าประมาทแล้วในเรา รักษาเราทุกเมื่อ อนึ่งกุศลอันใดมากอันเราภาซิตอยู่ ขวานขวายแล้ว เทพเจ้าทั้งหลายจงอนุโมทนากุศลอันนั้นของเรา จงดำรงอยู่ติดต่อกันสืบกาลนาน

อนึ่งสัตว์ทั้งหลายใด ที่เป็นชลาพุชะกำเนิดในครรภ์มารดา และที่เป็นอุปาทิกะกำเนิดลอยขึ้น ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีทุกข์ ไม่มีอุปัทวะ เห็นกรรมทั้งหลาย อันหาโทษมิได้ อนึ่งกรรมอันมีโทษ อย่ามาพ้องพานสัตว์เหล่านี้ ขอคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันแสดงมรรคาแก่สัตว์ผู้มีโสตวิญญูณธาตุเพื่อความหมดจดแก่สัตว์ จงดำรงอยู่ในโลกสืบกาลนาน แม้พระนามว่า พุทธโธ ดังนี้ ของพระศาสดาผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐในโลก ผู้ทรงมีธรรมอันแสดงแล้วโดยชอบ ผู้ทรงแสวงหาซึ่งคุณอันใหญ่ ยังเป็นไปอยู่เพียงใด แม้สรรพสัตว์ทั้งหลายจงเป็นผู้เลื่อมใสแล้วในพระพุทธศาสนา ฝนจงเพิ่มให้อุทกธารตกต้องในกาลโดยชอบ จงนำไปซึ่งเมหนิตลให้สำเร็จประโยชน์ เพื่ออันบังเกิดความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อย อันบังเกิดในตนเป็นนิตยฉันใด พระราชาทั้งหลายจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบ ในกาลทั้งปวงฉันนั้น ฯ

บทปรมราชินีนาถาภิฤติปสิทธิวรทานคาถา

ปรมราชินีนาถาภิฤติปสิทธิวรทานคาถา เป็นคาถาที่มหาเถรสมาคมแต่งถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่ของแผ่นดิน” ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจภักดี ทำให้เกิดความกลมเกลียวพร้อมเพรียงนำพาประเทศไทยให้วิวัฒนา ดำรงเอกราช อภิบาลรักษาประเทศชาติให้ยั่งยืนสถาวร ด้วยเดชานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ขอทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากโรครันตราย นิราศร้างห่างภัยพิบัติอุปัทวทุกข์ ทรงเจริญพระพรพรณ สุข พล ทุกประการ เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญอันมั่นคงในดวงใจไทยไปตราบกาลนาน

ปรมราชินีนาถาภิฤติปสิทธิวรทานคาถา

ประมะราชินีนาถา	สิริกิตติ มะหાયะสา
บุญญาธิการะสัมปันนา	ทัยยานัง สิริวัฑฒะกา
ธัมมิกา ธิติสัมปันนา	สัพพะทา ทีฆะทัสสิณี
สัมพุททะสาสะเนเยวะ	ติพพะสัทธา ปะสาทิกา
สัมพุททะมามะกา อัคคา	ภียโย ตัง อุปะถัมภะติ
ทุกขัปปัตเต จะ นิททุกเข	ภะยัปปัตเต จะ นิพภะเย
สัพพะทัยเยปิ กาเรติ	มะหาการุญญะเจตะสา
เมตโตทะเกนะ โตเสติ	ฉัมเม เทโววะ เมทะนิง
ยัตถะ อัจโจทะกัง โหติ	ตัง กาเรติ สะโมทะกัง
ยัตถะ อัมโปทะกัง โหติ	ตัง กาเรติ ปะโหณะกัง

ยัง ยัง ภาวะติ ภูมินทา
 เย อุปายา กะตา โหนติ
 สัพเพ เต รัฏฐะวาสีนั่ง
 สัมมาอาชีวะเมเตสัง
 ภียโย ผาสุวิหารายะ
 ลิปปะอาชีวะเวมัสฌัง
 ตัสมา สัมภาวิตา โหติ
 สัพพะทัยยา อิมาคัมมะ
 เอกะจิตตา สะมัคคา จะ
 รัฏฐัสสะ เอกะรัชชัญจะ
 ประมะราชาณีทานิ
 อีทิเส มังคะเล กาเล
 ระตะนัตตะยานุภาเวนะ
 ประมะราชาณี เสฏฐา
 ทีฆายุกา อะโรคา จะ
 วัณณุปเตตา พะลูเปตา
 อันตะรายูปะสัคคา จะ
 จินติตา สัพพะจินตานิ
 จิรัง รัชเช ปะติฏฐาตุ
 เต ปุตตะธิดันตัตตาโร
 ทัยยิกา จะ มะหามัจจา
 ทัยยะชาติ วิโรเจตุ
 อิทัง ปโปตตุ เวปุลลัง
 จิรัง โลเก ปะติฏฐาตุ

ตั้ง ตั้ง สุขัง ปะกุปพะเต
 ภาสิตา จาปี จินติตา
 สุขัตถายะ ปะวัตตะเร
 วิเนติ อุปะถัมภะติ
 ธะนาคะมังนุพฺพุตฺตัง
 กาเรติ อะนุกัมปะกา
 ปะชาเย มาตฐานิยา
 สันติมคคานุสาสะกัง
 รัฏฐัง วัชเณนติ สัพพะโส
 ธัมมะนุญญัญจะ รักขะเร
 ณะฬาสีตีสะมายูกา
 เทมัสสา วะระมังคะลัง
 ระตะนัตตะยะเตชะสา
 ทัยยิกานัง มะหาคุณา
 นิททุกขา อะกุโตะภะยา
 สุขิตา โหตุ สัพพะทา
 วินัสสันตุ จุปฺพทะวา
 ปะริปุเรตุ สัพพะโส
 ปะติฏฐา ทัยยะวาสีนั่ง
 ญาติสาลोหิตา จิเม
 สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
 สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
 วิรุฬฺหิง จุตตะริง สะทา
 สัมมาสัมพุทฺธะสาสะนันติ ฯ

คำแปลคาถาวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระบพิตรพระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเจริญพระราชอิสริยยศยิ่ง ทรงถึงพร้อมด้วยพระบุญญาธิการ และทรงรุ่งเรืองด้วยพระราชสิริ เป็นมิ่งขวัญของปวงประชา มีพระราชญาณทัศนะอันกว้างไกล และมั่นคงในธรรม มีพระราชาศรัทธาเลื่อมใสและได้ทรงทำนุบำรุงพระบรมพุทธานุศาสนาดำรงดีตลอดมา โดยพระฐานะแห่งพุทธมามกาแลศาสนูปถัมภิกาอันเลิศ ทรงปัดเป่าทุกข์ภัยที่บังเกิดแก่ชาวไทยให้ดับสูญไปได้ด้วยดี ทรงประทับประคองผู้ที่ประสบภัยพิบัติให้ประสบสวัสดิ์สร้างพ้นจากทุกขภาวะด้วยอำนาจแห่งพระมหากุณาธิคุณ พระเมตตาธรรมประดุจสายฝนอันค้ำจุนเมทนีดลให้ชุ่มชื้นได้ แม้ในฤดูแล้งอันแห้งผาก ยังพสกนิกรเป็นอันมากให้รื่นเริงยินดี ทรงบันดาลดุจฉายาให้บังเกิดมีแก่งแหล่งน้ำลำธาร พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานใดๆ ความสุขสำราญก็บังเกิดได้ ณ สถานนั้นๆ ด้วยบรรดาโครงการอันเนื่องแต่พระราชเสาวนีย์ และพระราชดำริ ที่ล้วนเป็นไปเพื่อความผาสุกร่มเย็นแห่งมหาชน ทรงแนะแนวทางการประกอบสัมมาชีพ พร้อมทั้งพระราชทานพระบรมราชินูปถัมภ์ ทรงเป็นผู้พระราชทานกำเนิดกิจการศิลปอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนธนสารสมบัติ เสริมสร้างความอยู่ดีกินดี เหตุฉะนี้ จึงทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่ของแผ่นดิน”

สมเด็จพระบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นั้น ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจภักดีในสมานสมัครเป็นหนึ่งเดียว ยังให้เกิดความกลมเกลียวพร้อมเพรียงกันนำพาประเทศไทยให้วิวัฒนา สามารถดำรงเอกราชนิติธรรม และแบบแผนประเพณีอันเหมาะสมแก่การอภิบาลรักษาประเทศชาติให้ยั่งยืนสถาวร

บัดนี้ บรรลุหม่อมมงคลกาลที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา ปวง
 อาตมภาพ ขอถวายพระพรแด่สมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระ
 พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณพ้นที่พรรณนา แก่มหาชน
 ชาวไทย ด้วยเดชานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ขอให้ทรงเจริญพระชนมายุ
 ยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากทุกข์โรคร้าย ทรงเจริญพระพรณ สุข พละ ทุกประการ
 ทรงนิราศร้างจากอันตรายอุปสรรคเครื่องขัดข้องและอุปัทวะทั้งหลาย มี
 พระราชปณิธานปรารถนาในการใด ขอจงสัมฤทธิ์ได้สมพระราชประสงค์ เสด็จ
 สถิตเป็นมิ่งขวัญอันมั่นคงในดวงใจไทยไปตราบกาลนาน

อนึ่ง ขอพระบรมราชวงศประยูร ทรงบริบูรณ์ด้วยพระชนมสุขสิริโสภณ
 ขอความผาสุกรุ่งโรจน์จงบังเกิดมีแก่สมณพราหมณาจารย์ มุขอำมาตย์ราชมนตรี
 และประชาชนทั้งปวง ขอประเทศชาติจงมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ด้วยความ
 สำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง และถึงซึ่งความเจริญงอกงามไพบูลย์ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
 ตลอดกาลทุกเมื่อ ขอพระพุทธานุภาพของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงจีรัง
 สถิตประดิษฐาน ดำรงมั่นบนโลกนี้ สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

บทมหาชिरาลังกรณาภิตุปสิทธิวรทานคาถา

เป็นคาถาถวายราชสดุดีและถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่คณะสงฆ์มอบหมายให้พระพรหมติลก (เอื้อน หาสมฺโม) กรรมการมหาเถรสมาคม รจนาขึ้น เนื่องในโอกาสที่ทรงรับการทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และคณะสงฆ์พร้อมกับประชาชนชาวไทยจะประเดิมสวดถวายเป็นการเฉลิมพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนามงคล เพื่อพระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาปีแรกแห่งรัชกาลปัจจุบัน

มหาชिरาลังกรณาภิตุปสิทธิวรทานคาถา

มะหาเวชिरาลังกระระโน
 มะหาปญฺญโน มะหาปญฺญโน
 สัมพุทธะมามะโก อัคโค
 สะวีริโย สะมุสสาโห
 สยามะวาสีนะมัตถายะ
 สัพพะกิจจานิ กาเรติ
 สัพเพสัง ทุกขะฆาตา จะ
 ตัสมา นะริสสะโร เสฏฺโฐ
 สักกะโต มานิตो โหติ
 ระตะนัตตะยานุภาเวนะ

สยามานัง ัมมะชัตติโย
 มะหาเตโช มะหายะโส
 ชินะจักกุปะถัมมะโก
 ทีฆะทสสี วิจักขะณ
 หิตายะ จะ สุขายะ จะ
 มะหาการุณิโก วะโร
 สัพพัตถะ สุขะทายะโก
 สยามิกานัง มะโนหะโร
 ปุชิโต วะระชัตติโย
 ระตะนัตตะยะเตชะสา

মহาวะชิราลังกระโณ
 ที่มายุโก สุชี โหตุ
 นิททุกโข จะ อะโรโค จะ
 อันตะรายูปะสัคคา จะ
 มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
 ปโปโต สัพพะโสตะถิณจะ
 อิจฉิตัง ปัตถิตัง สัพพัง
 จิรัง รัชเช ปะติฏฐาตุ
 สยามะรัฏฐัง วิโรเจตุ
 อิทัง ปโปโต เวปุลลัง
 จิรัง โลเก ปะติฏฐาตุ

สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ
 มะหัพพะโล มะหิทธิโก
 อะเวโร โหตุ นิพพะโย
 สัตตอุตฺติอุปัททะวา
 สยามะรัฏฐัง จะ ภูปะติง
 สัพพะญจะ ชะยะมังคะลัง
 จิปปะเมวะ สะมิชณะตุ
 สะทา ภาทธานิ ปัสสะตุ
 สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
 วิรุฬ्हิง จุตตะรัง สะทา
 สัมมาสัมพุทฺธะสาสะนันติ ฯ

พระพรหมดิลก (เอื้อน หาสมโม)

เจ้าอาวาสวัดสามพระยา

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร

ผู้รจนาบทมหาวชิราลังกรณาภิกุติปสิทธิวรทานคาถา

คำแปล

คาถาวายราชสดิและถวายพระพรชัยมงคล

แด่

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เป็นพระมหากษัตริย์ของปวงชนชาวไทย ผู้ทรงเปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม ทรงพระบุญญาธิการและพระปรีชาสามารถ มีพระมหาเดชาานุภาพและพระขัตติยราชอิสริยยศไพศาล ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก มีพระคุณสมบัตินในการประกอบพระราชกรณียกิจ กล่าวคือ พระอุตสาหวิริยภาพ พระราชญาณทัศนะกว้างไกล พระปรีชาญาณ และพระมหากรุณาธิคุณ เพื่อประโยชน์สุขแก่อกุลแถมหาชนชาวไทย ทรงบำบัตทุกข์บันดาลสุขแก่ประชาราษฎร์โดยทั่ว ประการเหตุฉะนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทย ทรงเป็นที่เทิดทูนบูชาด้วยน้ำใจสวามิภักดิ์จงรักโดยประชาชนว่า “ทรงเป็นมหากษัตริย์ ผู้ประเสริฐ”

ด้วยเดชาานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ขอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ ทรงพระเจริญจรัสด้วยพระพลานามัย ทรงพระราชศักดิ์ดานุภาพไพศาล ขอพระมหากษัตริย์และสยามรัฐสีมามณฑล จงนิราศร้างห่างไกลทุกข์ โศก โรค เวรภัยอุปัทวันตราย ราชศัตรู ความจัญไร และเครื่องกั้นความเจริญสุขทั้งปวงในกาลทุกเมื่อ ขอพระองค์ทรงประสพสรรพพรชัยอันไพบูรณ์ ขอพระราชประสงค์จงสัมฤทธิ์โดยพลัน ขอจงทรงสถิตในราไชศวรยาธิปัตย์ เป็นรัชสมัยแห่งความรุ่งโรจน์ตลอดกาล

ขอราชอาณาจักรสยาม จงสมบูรณ์ด้วยสมบัติทั้งปวง บรรลุถึงความเจริญ
งอกงามไพบูลย์ยิ่งๆ ขึ้นไป และขอพระบรมพุทธานุภาพ จงดลบันดาลให้
อยู่คู่โลกตลอดไป เทอญ ฯ

บทเทวดาอุยโยชนคาถา

เทวดาอุยโยชนคาถา เป็นคาถาส่งเทวดา ใช้อัญเชิญเทวดากลับวิมาน
เมื่อแรกที่จะเจริญพระปริตร ได้มีการชุมนุมเทวดา หรืออัญเชิญเทวดามา เพื่อ
ฟังการเจริญพระปริตร ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งส่วนบุญไปให้สรรพสัตว์ทุกจำพวก
ทุกหมู่เหล่า แม้กระทั่งเทวดา ซึ่งมองไม่เห็นตัวก็แผ่เมตตาจิตไปถึง เนื้อความใน
ท่อนแรกของคาถานี้ เริ่มต้นด้วยการแผ่เมตตาจิตไปในหมู่สัตว์ทั้งหลาย ให้พ้น
จากทุกข์โศกโรคภัย จากนั้นได้กล่าวเชิญเทวดาให้อนุโมทนา บุญกุศลที่บำเพ็ญ
มา ซึ่งก็รวมถึงบุญอันเกิดจากการเจริญพระปริตร เพื่อเทวดาจะได้アニสงส์
แห่งบุญนั้นด้วย ต่อจากนั้นก็เป็นการแนะนำเทวดาให้เกิดศรัทธาในการให้ทาน
รักษาศีลบำเพ็ญภาวนา แล้วเชิญให้เทวดากลับ ต่อจากนั้น ก็ขออานุภาพแห่ง
พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ให้คุ้มครองรักษา

เทวดาอุยโยชนคาถา

ทุกขัปปัตตา จะ นิททุกขา	ภะยัปปัตตา จะ นิภะยา
โสกะปปัตตา จะ นิโสโสกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณินโน
เอตตาวะตา จะ อัมเหติ	สัมภะตัง ปุญญะสัมปะกัง
สัพเพ เทวานุโมทนต์	สัพพะสัมปัตติสัทธียา
ทานัง ทะทนต์ สัทธายะ	สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
ภาวนาภีระตา โหนตุ	คัจฉันตุ เทเวตาเคตา ฯ
สัพเพ พุทธา พะลัปปัตตา	ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตเชนะ	รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ

คำแปล

ขอสัตว์ทั้งหลายที่ประสบทุกข์ จงเป็นผู้ปราศจากทุกข์ ที่ประสบภัย
จงปราศจากภัย ที่ประสบความเศร้าโศก จงสร้างโชค

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงอนุโมทนาบุญสมบัติ ที่ข้าพเจ้าทั้งหลายสร้างสม
มาแล้วนี้ เพื่อความสำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง

ขอเทวดาทั้งหลายจงให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนาด้วยศรัทธาทุกเมื่อ
ขอเชิญเทวดาที่มาชุมนุมกลับไปเถิด พระพุทธเจ้าทั้งปวงล้วนทรงมีพลังกำลัง
ด้วยเดชแห่งกำลังของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และด้วยเดชแห่งกำลังของ
พระอรหันต์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอน้อมนำเดชทั้งปวงนั้น มาเป็นเครื่องคุ้มครอง
รักษา ฯ

บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พุทธชัยมงคลคาถา กล่าวถึงพุทธวิธีที่ทรงเอาชนะมาร ๘ ประการ โดยทรงใช้พระพุทธานุภาพอันไม่ก่อเวรภัย ส่งผลให้ผู้แพ้หันมายอมรับนับถือพระองค์ เชื่อกันว่ามีอานิสงส์ให้ผู้สวดประสบชัยชนะเหนือมารทั้งปวง ดุจดั่งพระพุทธเจ้าทรงมีชัยชนะเหนือมารทั้งที่เป็นมนุษย์และอมนุษย์ อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำบทพาหุง (บทต้น) ไปทรงพระราชนิพนธ์แปลเป็นบทฉันท์ พระราชทานให้นักรบและประชาชนใช้สวดเป็นทำนองสรภัญญะ เพื่ออวยพรให้ประเทศไทยประสบชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ เรียกว่า “ชัยสิทธิคาถา”

พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตเตสาธุธันตัง
 คีรีเมฆะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาธิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ
 มาราดีเรกะมะภิกุขมิตะสัพพะรัตติง
 โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัทธะยักขัง
 ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคีริง คชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
 ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง
 ธาวันตียะชะนะปะถังคฺลิมาละวันตัง
 อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตถวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
 จิญจายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ
 สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิहाเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
 วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทะปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
 ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทธิปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุตฺถุหัตถัง
 ฬัระห์มัง วิสุทธิชฺชุดิทธิพะกาภิธานัง
 ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

**เอตปิ พุทธะชยะมังคะละอฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สระระเต มะตันที
หิต์วานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ**

คำแปล

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะพญามารผู้รุมตบแต่งพัน ถืออาวุธครบมือ ชีคชสารครีเมขละพร้อมด้วยเสนามารให้ร้องก้องกึก ด้วยธรรมวิธีทานบารมี เป็นต้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะอาฬวกยักษ์ ผู้มีจิตกระด้าง ปราศจากความอดทน มีฤทธิ์พิลึกยิ่งกว่าพญามารเข้ามาต่อสู้ยั้งนักจนตลอดรุ่ง ด้วยวิธีทรมานเป็นอันดี คือพระขันติ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะช้างตัวประเสริฐชื่อนาฬาคิริ เป็นช้างเมายิ่งนัก แสนที่จะทารุณ ประดุจไฟป่าจักรวาล และสายฟ้า ด้วยวิธีรดลงด้วยน้ำ คือพระเมตตา ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี มีพระเหตุไต่ไปในที่จะกระทำอิทธิปาฏิหาริย์ ได้ทรงชนะโจรชื่อนองคุลิมาล (ผู้มีพวงคือนิ้วมือมนุษย์) แสนร้ายกาจมีฝีมือถือนดาบวิงไล่พระองค์ไปเส้นทาง ๓ โยชน์ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะความกล่าวร้ายของนางจิตฺตมาณวิกา ทำอาการประหนึ่งว่ามีครรภ์ เพราะทำไมมีสัญญาณอันกลม ให้เป็นประดุมมีท้อง ด้วยวิธีสมาธิอันงาม คือความระงับพระเหตุไต่ในท่ามกลางหมู่ชน ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ทรงรู้เรื่องแล้วด้วยประทับ คือพระปัญญา ได้ทรงชนะ
สัจจนิกรณ์ ผู้มีอชฌาสัยในที่จะสละเสียซึ่งความสัตย์ มีใจในที่จะยกถ้อยคำ
ของตน ให้สูงดุจยกระ เป็นผู้มีตมณยิ่งนัก ด้วยเทศนาญาณวิธี คือรู้อชฌาสัย
แล้วตรัสเทศนา ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคล
นั้น

พระจอมมุนี โปรดให้พระโมคคัลลานเถระพุทธชินารส นิรมิตกายเป็น
นาคราช ไปทรมานพญานาคราชชื่อนันโทปนันทะ ผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิ์มาก
ด้วยวิธีอันให้อุปเท่ห์แห่งฤทธิ์แก่พระเถระ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วย
เดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะพรหมผู้มีนามว่า ท้าวพกาผู้มีฤทธิ์ มีอันสำคัญตน
ว่าเป็นผู้รู้เรื่องด้วยคุณอันบริสุทธิ์ มีมืออันทำวฤชงค์คือทิวฐิที่ตนถือผิด รัตริงไว้
แน่นแน่นแล้ว ด้วยวิธีวางยาอันพิเศษ คือเทศนาญาณ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมี
แก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

นรชนใดมีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกก็ดี ซึ่งพระพุทธชัยมงคล
๘ คาถาแม้เหล่านี้ทุกๆ วัน นรชนนั้นจะพึงละเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายทั้งหลาย
มีประการต่างๆ เป็นอนันต์ ถึงซึ่งวิโมกขสิวาลัย อันเป็นบรมสุขแล.

บทชยปริตร

ชยปริตร เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ฉะนั้น

ชยปริตร

มหาการุณโก นาโถ
 ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ชะยฺนโต โพธิยา มูเล
 เอวัง ตฺวัง วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลิงเก
 อะภิสสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
 สุขะโน สุขุมุตโต จะ
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
 สักกยานัง นันทิวัทธมโน
 ชะยฺสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
 สีสเ ปะฐะวีโปกชะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
 สุปะภาตัง สุหุฏฐิตัง
 สุยฺยฐัง ฬรฺหฺมะจาริสุ
 วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะณิธี เต ปะทักขิณา
 ละภันตฺตเถ ปะทักขิเณ ฯ

คำแปล

พระพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริงของสัตว์ ทรงประกอบแล้วด้วยพระมหากรุณา ทรงบำเพ็ญพระบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ได้ตรัสรู้พระสัมโพธิญาณอันอุดม ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอชัยชนะอันเป็นมงคล จงมีแก่ท่าน ฯ

ขอท่านจงมีชัยชนะในมงคลพิธี เหมือนพระจอมมุนีทรงชนะมารที่โคณโฑธิพุกษ์ ทรงถึงความเป็นผู้เลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนปราสาทบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดีแก่เหล่าประยูรญาติากยวงศ์ฉะนั้น เทอญ

เวลาที่สัตว์ประพฤติดชอบ เชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี ขณะดี และครู่ดี บูชาดีแล้วในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประตกษิณส่วน เบื้องขวา วจีกรรมเป็นประตกษิณส่วนเบื้องขวา มโนกรรมเป็นประตกษิณส่วน เบื้องขวา ความปรารถนาของท่านเป็นประตกษิณส่วนเบื้องขวา สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประตกษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประตกษิณส่วนเบื้องขวา ฯ

บทภาวตุ สัพพะมังคะลัง

บทที่อ้างอานุภาพพระรัตนตรัยให้เกิดสรรพมงคล เทพยดารักษาให้บังเกิด
ความสุขสวัสดิ์

ภาวตุ สัพพะมังคะลัง

ภาวตุ สัพพะมังคะลัง	รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ
ภาวตุ สัพพะมังคะลัง	รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ
ภาวตุ สัพพะมังคะลัง	รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ

คำแปล

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

บทนักขัตตยักษ

บทที่อ้างอำนาจพระปริตรที่ได้สวดแล้ว ให้กำจัดอุปัทวันตรายและ
บาปเคราะห์ทั้งหลาย

นักขัตตยักษ

นักขัตตยะกษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสาณูภาเวนะ	หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ
นักขัตตยะกษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสาณูภาเวนะ	หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ
นักขัตตยะกษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสาณูภาเวนะ	หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ

คำแปล

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ
และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สวดมา ตั้งแต่ต้น
จนจบ จึงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้
พินาศหายไป ฯ

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ
และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สวดมา ตั้งแต่ต้น
จนจบ จึงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้
พินาศหายไป ฯ

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ์ และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สดมา ตั้งแต่ต้น จนจบ จึงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้ พินาศหายไป ฯ

พระประวัติ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระนามเดิมว่า
“อัมพร ประสัถยพงศ์” ทรงเป็นลูกชาย คนโตในจำนวนลูก ๙ คนของนายนับ
กับนางตาล ประสัถยพงศ์ ประสูติที่บ้านตำบลบางป่า อำเภอมือราชบุรี
จังหวัดราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๐

ทรงศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวานุเคราะห์ กองบินน้อยที่ ๔
ตำบลโคกกระเทียม อำเภอมือลพบุรี จังหวัดลพบุรี จนทรงจบประถมศึกษา
ปีที่ ๑ และทรงศึกษาต่อ ณ โรงเรียนประชาบาลวัดพนินพูล ตำบลบางป่า
อำเภอมือราชบุรี จังหวัดราชบุรี จนทรงสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อ
พ.ศ.๒๔๘๐ เมื่อมีพระชนมายุ ๑๓ พรรษา จึงได้ทรงบรรพชา ณ วัดสัตตนารถ-
ปริวัตร ตำบลหน้าเมือง อำเภอมือราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยมีพระธรรม-
เสนานี (เงิน นนฺโท) เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อทรงเป็น
สามเณร ได้เสด็จไปทรงเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักของพระอธิการโสธธิ-
สมิตโต ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระศรี-
ธรรมานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอมือเมือง-บางแพ (ธรรมยุต) ณ วัดตรีญาติ ตำบล
พงสวาย อำเภอมือราชบุรี จังหวัดราชบุรี ทรงสอบนักธรรมและบาลีประโยค
ต่างๆ ในสำนักเรียนวัดตรีญาติได้นักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๔ ประโยค

เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ ได้ทรงพบกับพระจินดากรมณี (ทองเจือ จินตาทิโร) ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระพุทธิปาพจนบดี ชักชวนให้ทรงเข้ามาพำนักเพื่อทรงศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักเรียน วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร ครั้นวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ มหาพัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ทรงได้รับพระสมณฉายาว่า “อมฺพโร” มี **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน)** ขณะทรงสมณศักดิ์ที่พระเทพโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ทรงศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในสำนักเรียนวัดราชบพิธ จนทรงสำเร็จเปรียญธรรม ๖ ประโยค

ต่อมาได้ทรงสมัครเข้าศึกษา ณ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปัจจุบัน) ทรงเป็นนักศึกษารุ่นที่ ๕ ทรงสำเร็จปริญญา “ศาสนศาสตรบัณฑิต” เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ต่อมา พ.ศ.๒๕๐๙ ได้ทรงเข้ารับการอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ทรงเป็นพระธรรมทูตรุ่นแรก หลังจากทรงสำเร็จหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูตแล้ว ใน พ.ศ.๒๕๑๐ ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี (Banaras Hindu University) สาธารณรัฐอินเดีย จนทรงสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๒

ทรงเอาพระทัยใส่รับพระภารธุระบุกเบิกกิจการพระธรรมทูตมานับแต่ยุคแรกเริ่ม ทรงเป็นหัวหน้าคณะเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เสด็จไปประทับ ณ วัดพุทธรังษีสมณมอร์ นครซิดนีย์ เพื่อทรงปฏิบัติศาสนกิจด้านการเผยแผ่ อันเป็นช่วงเวลาที่มี **สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร** ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศที่ **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-**

กุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษา ณ วิทยาลัยการทหารดันทรูน กรุงแคนเบอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลและทรงสนทนาธรรม ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์อยู่เป็นประจำ เป็นปฐมเหตุให้ทรงพระราชศรัทธาเลื่อมใสในสมเด็จพระสังฆราชมานับแต่ยังทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ พระปริยัติกวี

สมเด็จพระสังฆราช ทรงรับพระภาระธุระในด้านการปกครอง ด้วยความเอาพระทัยใส่ในสรรพกิจอย่างใกล้ชิด ทรงเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบและถี่ถ้วนสุขุมคัมภีรภาพทำให้กิจการทั้งมวลที่ทรงบริหารจัดการเป็นไปอย่างเรียบร้อย ทรงยังเห็นอุปายโกศลในการบริหารพระศาสนกิจ โดยวิธีจัดสรรบุคลากรภายใต้พระสมณานัติให้ดำรงอยู่ตามบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสม อันจะช่วยสนองพระภารกิจให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีตำแหน่งหน้าที่บางประการที่ทรงดำรง อาทิ **เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต แม่กองงานพระธรรมทูตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔-๑๕ (ธรรมยุต) ประธานกรรมการคณะธรรมยุต พระอุปัชฌาย์ นายกรรมการบริหารมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ฯลฯ**

ทรงเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมและแผนกบาลี จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้งปวงในราชอาณาจักร ตลอดจนจัดการธรรมศึกษาสำหรับฆราวาส ทรงพระเมตตาต่อการศึกษาของกุลบุตร จึงทรงรับโรงเรียนวัดราชบพิธไว้ในพระอุปถัมภ์สืบต่อมาจากพระบูรพาจารย์ทุกยุค ในระดับอุดมศึกษา สมเด็จพระสังฆราชผู้ทรงเป็นศิษย์เก่าและเคยทรงเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ก็ทรงเอาพระทัยใส่พระภาระธุระบริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้รุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันทรงดำรงตำแหน่ง **นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**

สมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานควบคุมดูแลการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธ ซึ่งเป็นพระอารามประจำรัชกาลที่ ๕ ด้วยพระอุตสาห-
 วิทยาลัยภาพมาโดยตลอด ทำให้พระอารามมีความสง่างามมั่นคงเป็นที่เฉลิมพระราชม-
 ศรัทธาแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ และเป็นที่ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญศาสนกิจของ
 บรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้อย่างสมพระบรมราช-
 ปณิธาน นอกจากวัดราชบพิธอันเป็นที่ประทับและที่พำนักของพระบูรพาจารย์
 และของพระองค์แล้ว ยังทรงพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อสำนักอันเป็นที่เคย
 ทรงศึกษาเล่าเรียนและประทับเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ จึงทรงเป็นประธานจัดหา
 ทุนซ่อมแซมอุโบสถ สร้างศาลาการเปรียญ กุฏิ และเสนาสนะต่างๆ ของ
 วัดตรีญาติ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเคยทรงศึกษาพระปริยัติธรรม ณ ที่นั้น รวมถึง
 วัดอื่นๆ ตามที่ทรงรับไว้ในพระอุปการะอีกหลายแห่ง

ทรงอุปการะกิจการสาธารณสงเคราะห์มหาชนไว้เป็นอันมาก เช่น
 โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) และมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

นอกจากพระปฏิบัติด้านคันถธุระที่ทรงบำเพ็ญไว้ด้วยดีแล้ว ยังทรงพอ
 พระทัยในวัตรปฏิบัติทางวิปัสสนากรรมฐาน โปรดที่จะเสด็จไปทรงบำเพ็ญ
 สมณธรรมร่วมกับพระภิกษุฝ่ายอรัญวาสีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เสมอ
 โดยเฉพาะกับพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ซึ่งทรงเคารพนับถือเป็นพระอาจารย์
 ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ทำให้ทรงสนิทสนมคุ้นเคยกับพระวิปัสสนาจารย์และพระภิกษุ
 ผู้บำเพ็ญสมณธรรมสายพระกรรมฐานสืบมาตราบจนปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราช ทรงครองเนกขัมมปฏิบัติพาพรหมจริยาภิระตัวอย่าง
 บริบูรณ์ ปราศจากข้อสงสัยเคลือบแคลง พระองค์มีพระอุปนิสัยเรียบง่าย
 อ่อนโยน สมถะ สันโดษ เรียบง่าย มักน้อย ไม่ทรงหลงใหลในยศและ

ลามสักการะ ไม่โปรดลักษณะหรรษาฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่มีพระประสงค์ด้านการตกแต่งประดับประดาที่ประทับและบรรดาสถาปนกิจ ด้วยวัตถุประสงค์ด้านการของวิจิตรอลังการ ไม่โปรดใช้สอยสิ่งของที่มีรูปแบบและสีสันฉูดฉาดบาดตาเกินสมณสาธูป ทรงถือข้อวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ทรงเอาพระทัยใส่กวดขันพระภิกษุสามเณรในปกครอง ให้วางตนภายในกรอบของพระธรรมวินัยดุจเดียวกับที่ทรงวางพระองค์ ทรงบริหารพระเดชและพระคุณอย่างได้ดุลยภาพลงตัว แม้จะทรงเข้มงวดกวดขันในพระธรรมวินัยกับพระภิกษุสามเณร แต่ก็เป็นไปด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม

สมเด็จพระสังฆราช มีพระคุณลักษณะเด่นอีกประการคือทรงมีจริยาการสดใส่เบิกบาน ทรงแย้มพระสรวลละไมเป็นนิตย์ โปรดมีพระปฏิสันถารโอภาปราศรัยกับผู้คนทั่วไปทุกชั้นทุกวัย ไม่มีพระอาการบั้นปึงไว้พระยศ ไม่วางพระรัศมีข่มผู้ใดด้วยพระมานะถือพระองค์ เป็นที่ซาบซึ้งชื่นใจของผู้มีโอกาสดูเฝ้าใกล้ ต่างสัมผัสถึงพระเมตตาการุณยธรรมอันไพศาลได้โดยง่าย

ทรงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงตั้ง เลื่อน และสถาปนาสมณศักดิ์ให้ไพบุลย์อภังกามในสมณฐานันดรเรื่อยมา นับแต่พระปริยัติกวี ถึงที่สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ใน พ.ศ.๒๕๕๒

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ได้ทรงรับเป็นพระราชภาระธุระในการพิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนา อันหมายรวมถึงกิจการคณะสงฆ์ ให้ดำรงคงมั่นไพบุลย์ในสยามรัฐสีมาตลอดมานับแต่โบราณสมัย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จผ่านพิภพสืบสนองสมเด็จพระบรมชนกาทิราช เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๑๐

แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เป็นพระประมุขแห่งราชอาณาจักร เสด็จดำรงพระราชสถานะทุกประการตารัฐธรรมนูญแล้ว ทรงดำเนินพระราชจรรยานุวัตรเยี่ยงสมเด็จพระบรมมหากษัตริยาธิราชในพระราชกรณียกิจด้านพระพุทธศาสนาสืบไป นับเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของสรรพชีวิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในรัฐสีมามณฑล

โดยที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นในรัชกาลปัจจุบัน มีความตามมาตรา ๗ ระบุว่า “พระมหากษัตริย์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง และให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ” ปรากฏแจ้งชัดว่า สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าจักได้ทรงรับพระราชภาระธุระในการพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่กิจการคณะสงฆ์โดยตรงตามพระบรมราชวินิจฉัย สอดคล้องสมนัยโบราณขัตติยราชনীติ

ด้วยอานุภาพพระราชศรัทธา เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีพระราชโองการโปรดสถาปนาให้ **สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร)** เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯลฯ ดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกพระองค์แรกในรัชกาลปัจจุบัน เป็น **สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์** ปรากฏพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก
ตรีปิฎกธรรมาจารย์ อัมพรภาสิฐานสังฆวิสุต
ปาพจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุณฐาณียบัณฑิต
วชิราลงกรณนริศรปลัณนาภิสิตประกาศ วิสารทนาถธรรมทูตาทิวิฑู
ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒน์
พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลสีลสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร
ชินวรมหามนีวงศ์คานุศิษฏ บวรธรรมบพิตร
สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีสถาปนา
สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ครั้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐ อันเป็นมงคลสมัยพระชนมายุ
๙๐ พรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดตั้งการบำเพ็ญพระราช-
กุศลฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พร้อมพระราชทานน้ำสรงด้วยพระมหาสังข์
ทักษิณาวัฏฏเป็นกรณีพิเศษ พร้อมด้วยราชสักการะพิเศษ คือพัดฉัตรพิเศษ
ประดับพลอย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทน
พระองค์นับเป็นพระเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่พระราชทานจำเพาะด้วยพระราชศรัทธา

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ ทรงเป็นคารวสถานของพระมหากษัตริย์
และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนมหาชนทุกหมู่เหล่า ด้วยทรงมีมหาเถรกรรม-
ธรรม มั่นคงในพรหมจรรย์ ทรงสมบุรณ์บริสุทธิ์ด้วยพระกิตติประวัติอัน
ปราศจากมลทินโทษ ทรงถึงพร้อมด้วยพระสุขุมธรรมคัมภีรญาณในฝ่ายคันถธุระ

ในขณะที่เดียวกันก็ทรงไฝ่พระทัยในวิปัสสนาธุระเป็นอย่างเอก ทรงพระจริยาการ
เรียบร้อยประณีตทุกพระอิริยาบถสมสมณसारูป ทรงผูกประสานน้ำใจสนิทสนม
กลมเกลียวเกื้อกูลกิจการพระศาสนา โดยไม่ทรงเลือกคณะนิกายฝ่ายหมู่ ทรงวาง
พระองค์อยู่ด้วยพระเมตตาธรรมและพระอุเบกขาธรรมสม่ำเสมอ มิทรงไว้
พระยศถือพระองค์ ทรงพระวิริยะในเนกขัมมปฏิบัติทนทานเลื่อมใส ทรงเปี่ยมด้วย
น้ำพระทัยอารีละมุนละม่อม พรั่งพร้อมด้วยพระการุณยธรรมเยือกเย็น เป็นที่
สัมผัสซึ่งได้ในหมู่พุทธบริษัทผู้เคยได้เฝ้า ทรงเอาพระทัยใส่สืบสานปณิธานของ
พระมหาเถระในอดีต เพื่อธำรงพระบวรพุทธศาสนา สมควรแล้วที่จักได้ทรง
พระสมณฐานันดรรุ่งเรืองไพโรจน์สูงสุดในพุทธจักร เป็นที่เฉลิมพระราชศรัทธา
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเป็นหลักชัยของ
พุทธบริษัทไทยสืบไป.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
๑๒๙ หมู่ ๓ ถ.สาละวิน-นครชัยศรี ต.สาละวิน
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
ฝ่ายผลิต โทร. ๐-๒๘๐๐-๒๓๗๓-๔

